филателистички гласник

година V
март
2017

часопис за теорију и праксу филателије
e-mail: filatelisticki.glasnik@gmail.com
цена: 350 динара

18

САДРЖАЈ

Уводник 3

Још о Србима заробљеницима у логорима Централних сила - Миодраг Р. Вуковић 5

Преписка ратних заробљеника и интернираних лица из Србије, посредством Међународног комитета Црвеног крста [15] – Војислав Беговић 7

Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима Централних сила – допуна [1] – проф. др Милан Радовановић 15

Српске избеглице и грчка пошта у Солуну - 1916 – 1918 – Алексиос Пападопулос 27

Бугарске поште у Македонији 1912 – 1913. – Бончо Бонев 30

LANACO – добар пример коришћења ППМ за потребе корпоративног маркетинга – мр Милош Тркуља 42

Питали смо Пошту (Е- документ) 44

Преглед издања Поште „Србија" децембар 2016 - фебруар 2017 46

„The Global Philatelic Network - Edition d'or 48

Преглед поштанских тарифа у међународном поштанском саобраћају (јануар 1992. – јун 1994.) – проф. др Јован Величковић 50

Пошта припадника ЈНА–УНЕФ у Египту–нови прилози [3] – Војислав Беговић 54

Издања персонализованих поштанских марака Поште „Србија" у 2016. 63

Филателистичка колектанеа 64

ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ГЛАСНИК

Часопис за теорију и праксу филателије

Ставови објављени у текстовима појединих аутора нису нужно и ставови редакције, тако да не сносимо одговорност за евентуалну штету насталу њиховим објављивањем.

Право коришћења: Чланци објављени у „Филателистичком гласнику" могу се даље објављивати искључиво уз сагласност аутора. Делови чланака могу се објављивати уз обавезно навођење потпуне референце и уз поштовање ауторских права аутора и издавача.

Излази четири пута годишње:
20. март, 20. јун, 20. септембар и **20. децембар**

Издавач и одговорни уредник: **Владимир Милић**

Сарадници: **Војислав Беговић, Миодраг Вуковић, Милан Радовановић, Бончо Бонев Алексиос Пападопулос, Милош Тркуља, и Угљеша Стефановић**

Лектор: **Јулка Симовић**

Дизајн и графичка обрада: **Владимир Милић**

e-mail: **filatelisticki.glasnik@gmail.com**

Штампарија: **Instant system, Црнотравска бб, Београд**

На задњој корици:
Разгледница са српским и бугарским официрима на командном месту код Штипа 1912 (из збирке Ричарда Стивенса)

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
656.835.91.(497.11)
ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ гласник : часопис за теорију и праксу филателије / одговорни уредник Владимир Милић. – Год. 5, бр. 18 (март 2017)- . – Београд : Владимир Милић, 2013-. -21 cm
Тромесечно
ISSN 2334-7147 = Филателистички гласник (Београд. 2013)
COBISS.SR-ID 196133132

Journal Philately Theory and Practice

Articles in this issue of "Filatelisticki glasnik" do not necessarily reflect the opinion of the Editorial

Articles in this journal, unless otherwise stated, may be reproduced with authors permission only.

Published four times a year:
20th March, 20th June, 20th September and 20th December

Publisher and Editor: **Vladimir Milic**

Contributors: **Vojislav Begovic, Miodrag Vukovic, Milan Radovanovic, Bonco Bonev, Milos Trkulja, and Ugljesa Stefanovic**

Lecturer: **Julka Simovic**

Design: **Vladimir Milic**

e-mail: **filatelisticki.glasnik@gmail.com**

Printed by: **Instant system, Belgrade**

Price: **4 EUR + postage**

Image on the back cover:
Postcard with Serbian and Bulgarian officers at the command post near Stip 1912 (from the collection of Richard Stevens)

ISSN 2334-7147

9 772334 714007

УВОДНИК

Прошле су четири године, а као да је било јуче када смо покренули "Филателистички гласник" са једном једином идејом, да ширимо Филателију као културну територију. Срећна је околност да су се око часописа окупили аутори којима је тај циљ близак. Са таквим ентузијазмом идемо даље. Ушли смо у пету годину излажења. Једна идеја крчи свој пут у вери да се добар Глас(ник) далеко чује.

У "Гласниковим" уводницима изложба је начешће употребљавана реч. Велики труд колекционирања филателије почиње и завршава са њом. Свака изложба је културна светковина. У складу са тим, очекује се одговарајућа пажња Поште и установа за културу. И управо због изостанка те пажње (разумевања и материјалне подршке), у Србији није организована национална филателистичка изложби пуних пет година. Последња је одржана 2012. године. Да не буде све тако сиво, одложено, заборављено и напуштено потрудио се Јавни медијски сервис (РТС) уносећи нову светлост у свеопште домаће филателистичко сивило изложбом "Мозаик изворних сведочанстава" - Србија у Великом рату" (2014). Једна изложба – један човек, колекција Александра Боричића. Ова одлична представа Филателије приређена је у оквиру обележавања стогодишњице Првог светског рата, уз велику подршку тадашњег директора РТС-а и колекционара Николе Миркова. На једном месту, видели смо поштанско-историјска документа чији обим и стручна обрада ову изложбу стављају на високо место тематских поставки једног великог Поштанског музеја. Занимљива инверзија: Један колекционар - једна Изложба, Један колекционар – један Музеј.

У дугом низу година, највише домете светске филателије достигле су збирке класичне Србије. Још 2002. на тај пут отиснула се збирка "Кнежевина Србија" Предрага Антића, која се на Светским изложбама, од 2007. године, искључиво приказује у Почасној класи. Од 2013. године, поједини објекти из Антићеве збирке, као Светски раритети, приказују се на бијеналима "Monaco Phil", под покровитељством престижног Клуба колекционара "Монте-Карло".

Националне изложбе су места за квалификовање филателистичких збирки за међународно излагање. Није реч само о формалном услову који пред националне савезе постављају ФИП и ФЕПА. Искуство показује да је у Србији свака нова изложба подстицала нове филателисте да "среде" своје збирке као излошке (philatelic exhibits), у складу са правилима ФИП и ФЕПА. Многа документа у филателистичким збиркама део су историјских збивања.

Зашто смо као филателисти невидљиви? Имам теорију која ће тешко проћи код већине власника столова у Клубу. Питате се, зашто баш њих? Савим субјективан утисак о утицају... Најкраћи пут да се једно дело обесмисли јесте да га нико не види. А изложба јесте дело, и то дело великог броја креативних појединаца - колекционара, истраживача Поште, филателистичких експерата, ликовних уметника, историчара итд. Та концептуална поставка је у нашем случају постала стварност. Како би рекао наш паметни народ: "Далеко од очију – далеко од срца"

Прегледам последњи број "Флеш" магазина (FLASH 122, January 2017)... На насловној страни, велика торта поједена за Happy Birthday Међународне филателистичке федерације (1926-2016). Унутра, неумољиве чињенице; извештај ФИП за 2017. годину о потребном броју прихваћених изложака за квалификовање националних комесара. Е, ту стојимо сасвим добро. Много боље него што се може претпоставити из приче с почетка уводника. Поменућу Европу (није дугачак списак): Србија (СФС) као Бугарска, Кипар, Грчка, Мађарска, Пољска, Португал, Турска, Украјина. У добром смо друштву, па се поставља питање, опет с почетка приче, одрживости. Намећу се и многа друга питања... Много тога је непредвидљиво.

Оно што је у савременој српској филателији предвидљиво, јесте наставак продуктивног списатељског рада др Милана Радовановића. Из штампе је изашла нова књига вишетомне монографије "Неми сведоци" под насловом "Савезници и Срби у Великом рату (1916-1918)". Ово дело, досад најобимније (293 стране) наставља свој пут према сценарију који је аутор објавио у првој књизи, постепено заокружује целину поштанске историје Србије у Првом светском рату. Пред нама је једна од књига за читање и филателистичко промишљање. "Гласник" ће у наредном броју донети опширан приказ.

World Stamps Projects је сајт намењен истраживањима филателије и ширењу граница колекционирања. Одличан је извор поузданих информација, како за колекционаре тако и за продаваце и стручњаке. Као и свака википедија сајт је слободног садржаја који свако може да уређује под одређеним правилима. Јако користан за стицање и ширење знања, кога никад доста.

Састанци филателиста у Београду,
улица Светог Саве 16-18/II
недељом од 9 до 14 часова

М. Р. Вуковић

ЈОШ О СРБИМА У ЗАРОБЉЕНИШТВУ ЦЕНТРАЛНИХ СИЛА

У *Гласницима* бр. 12 - 15 објављени су моји чланци о српским заробљеницима и интернирццима у логорима централних сила 1916 - 1918. Ове податке је у пар наврата допунио В. Беговић. У међувремену се на тржишту појавио нови материјал.

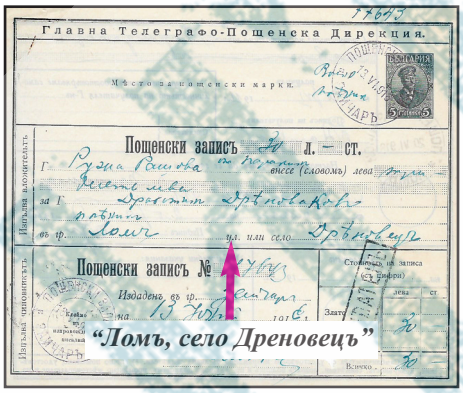

Заробљеници у Бугарској (нове локације)

Недавно ми је др Р. М. Стивенс јавио да се на *ebay* нуде бугарске упутничке признанице из I светског рата, међу њима и оне за српске заробљенике у Бугарској.

Упутнице су значајне јер су неке упућене на до сада непознате локације, две можда дефинишу “Дунавски депо”, а стиче се и јаснија слика о радним одредима.

1. За заробљеника на локацији ***“Видинъ”.*** Упутница је из марта 1916. Видин је био погодна локација за прихват српских заробљеника који су стизали Дунавом или сувим преко Неготина и Зајечара. Како се касније не спомиње у извештајима, вероватно је угашен или премештен у село Бела као подлогор логора Фердинанд.

2. За заробљеника на локацији “***Ломъ, село Дреновецъ***”. Осим што утврђује локацију раније непознатог радног одреда у Дреновецу, ова признаница *можда дефинише Лом (раније Лом Паланка) као локацију логора “Дунавски депо”*. Лом је друга по значају бугарска лука на Дунаву и природно транзитно чвориште за транспорт Дунавом заробљеника из Србије у унутрашњост Бугарске. Ако је тако, “Дунавски депо” био је транзитни и/или регистрациони логор у близини Лома. Алтернативна матица одреда у Дреновецу може бити само логор Фердинанад,

3. За заробљеника “***работникъа на гара Михайлово***”. На упутници нема ближе одреднице, али географски положај железничке станице Михајлово указује на Стару Загору као матични логор за овај радни одред. Ова признаница је додатно интересантна јер сугерише коришћење одреда српских заробљеника за одржавање железничких пруга и утовар/истовар теретних возова.

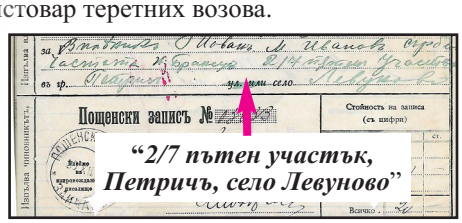

4. За заробљеника у “***2/7 пътен участък, Петричъ, село Левуново***”. Ово је несумњиво радни одред матичног логора Петрич, а назнака “*2/7 путна секција*” указује да су српски заробљеници радили на оправци путева.

5. За заробљеника на локацији "***Кюстендил, село Богословъ***". Ћустендил није регистрован као логор, нити се спомиње у сведочанствима заробљеника, те је у Богослову вероватно био радни одред матичног логора Горно Паничерево.

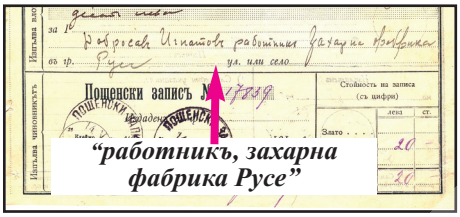

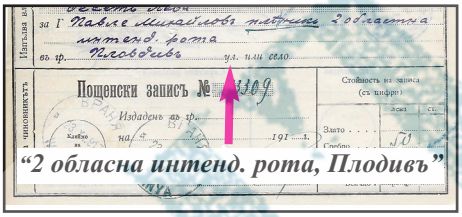

6. Током свог боравка у Београду марта 2017, *Бончо Бонев* ми је предочио и једну признаницу за упутницу из Зајечара за логор ***Јамбол (Ямбол)***, што доказује да су се српски заробљеници налазили и на овој локацији.

Међу признаницама су и оне које показују да су заробљеници радили и на пољопривредним имањима, у фабрикама, па и у државним/војним складиштима.

Заробљеници у Немачкој (нове логорске ознаке)

1. ***Hameln.*** Помоћна ознака "Eingang am: / (датум)"

2. ***Ingolstadt.*** Правоугаони печат "F.a.| Geprüft / Gefangenen lager Ingolstadt".

3. ***Lechfeld.*** Печат у стандардном блок писму постоји и са датумом у 3. реду.

4. ***Minden.*** Уз цензурни печат је понекад отискиван датум предаје пошиљке.

5. ***Münster II***. Делимично нечитак crven печат "Bei ????? u. ??ofigkeit geprüft / Gefangenenlager Münster II, "Fr.a."" и помоћни печат у оквиру: "Eing.: (датум)"

6. ***Zwickau.*** Помоћни печат "F.a." постоји и у антиква писму.

Заробљеници у Аустрији (нове локације радних одреда и логорске ознаке)

Нове локације (Немају посебних логорских ознака, само цивилне жигове)

1. ***Bedhost / Bedhoscht***. Радни одред на пољопривредном добру, Чешка.

2. ***Kapfenberg*.** Радни одред интернираца при фирми Алојз Кајнц, Штајерска.

Нове ознаке

1. ***Aschach a/D.*** Жиг типа AU IV постоји и у црвеној и љубичастој боји.

2. ***Katzenau***

a. Округли двокружни печат са лучним натписом "K.k. Interniertenlager / KATZENAU", а у средини дворедно "Interniert / Ausländer".

b. Правоугаони печат "K.k. Interniertenlager/Interniert/Ausländer/KATZENAU" Уз овај печат понекад је засебно отискиван и датум.

3. ***Mauthausen***. Једнокружни мањи печат "K.u.K. KRIEGSGEFAGENENLAGER", а у средини дворедно "MAUT- / HAUSEN"

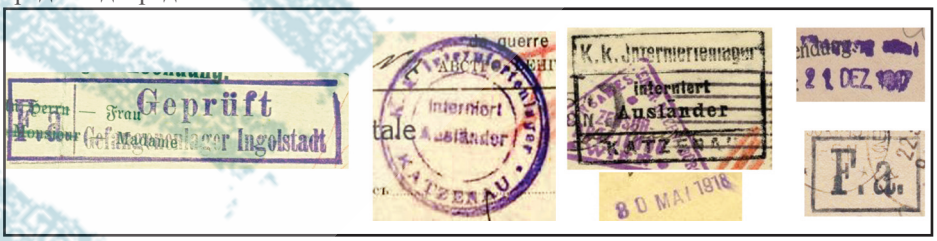

Заробљеници у Угарској (нове локације радних одреда)

Радни одреди немају посебних логорских ознака, познати само цивилни жигови.

1. ***Sajtoskal.*** Радни одред на пољопривредном добру.

2. ***Jazarokszallas***. Радни одред, вероватно на пољопривредном добру.

Војислав Беговић

ПРЕПИСКА РАТНИХ ЗАРОБЉЕНИКА И ИНТЕРНИРАНИХ ЛИЦА ИЗ СРБИЈЕ, ПОСРЕДСТВОМ МЕЂУНАРОДНОГ КОМИТЕТА ЦРВЕНОГ КРСТА [15]

У надлежности војне команде у Прагу били су логори за ратне заробљенике Хеб[1], Плана[2], Јиндриховице[3].

На формулару (дописници) Извештајног бироа Српског друштва Црвеног крста у Женеви (сл. 1) наведена је адреса заточеног српског ђака: *Heinrichsgrün b(ei) Graslitz Bőhmen.*

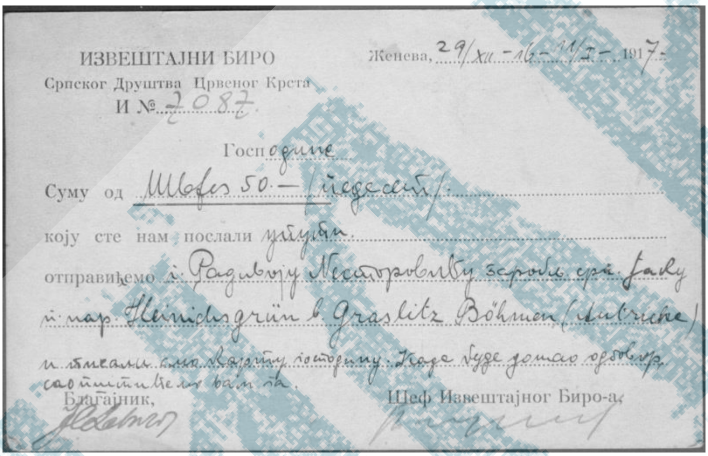
ИЗВЕШТАЈНИ БИРО
Српског Друштва Црвеног Крста
И № 2087

Женева, 29/XII-16-11/I-1917

Господине

Суму од Швфр. 50.— (педесет)

коју сте нам послали

отправићемо

Heinrichsgrün b. Graslitz Böhmen (Autriche)

Благајник,

Шеф Извештајног Биро-а,

Сл. 1 Дописна карта Извештајног бироа Српског друштва Црвеног крста у Женеви упућена приватном лицу у Марсељу.

Fig. 1 The correspondence card of Serbian Red Cross Society/ Information Office for Prisoners of War addressed to a private person in Marseille as a confirmation of the receipt of money and further action.

Највећи део српских ратних заробљеника био је у почетку смештен у логорима у угарском делу Монархије да би крајем 1914. и почетком 1915. били премештени у аустријски део.

Према Затковој[4], у угарском делу Монархије било је једанаест сталних логора са мањим бројем заробљеника, у односу на аустријски део.

---

[1]Хеб (чеш. Cheb, нем. Eger) град у управној јединици Карловарски крај.
[2]Плана (чеш. Planá) је насељено место са административним статусом сеоске општине у округу Чешке Будејовице у Јужночешком крају.
[3]Јиндриховице (чеш. Jindřichovice, нем. Heinrichsgrün) насељено место са административним статусом сеоске општине у округу Соколов, у Карловарском крају.
[4] Mgr. Jana Zaťková, Ph.D. (Institute of Military History, Bratislava). Jana Zaťková, Zabudnutí vojaci / Zajatci v oblasti Vojenského veliteľstva Bratislava, Bratislava 2013

Ови логори имали су своје подлогоре. Из цитиране студије приказујемо табелу са пописом логора у надлежности војне команде у Пожуну (Братислава) са српским ратним заробљеницима према стању на дан 10. априла 1915. године.

Zariadenie	Počet dôstojníkov	Počet vojakov	Súhrnný počet zajatcov
Jakabháza	43	25	68
Rudersdorf – filiálne zariadenie	29	16	45
Vassurány – filiálne zariadenie	34	12	46
Nagyunyom – filiálne zariadenie	16	6	22
Balogfa – filiálne zariadenie	13	4	17
Kisunyom – filiálne zariadenie	30	8	38
Sarokujfalu – filiálne zariadenie	22	7	29
Táplanfa – filiálne zariadenie	23	8	31
Felsőságh – filiálne zariadenie	30	7	37

Сл. 2 Јакабхаза[5] и подлогори са српским ратним заробљеницима, под управом војне команде у Пожуну (Братислава). Број заробљеника на дан 10. априла 1915.
Fig. 2 POWs camp Jakabhaza and the branch camps.

Осим у наведеним логорима, 28 српских официра и 10 војника било је заточено у месту Варошсолнок (Varosszalonak, Stadtschlaining). Ако се и овај податак узме у обзир, у логору Јакабхаза и девет "логорских филијала" (укључујући Варошсолнок) наведеног датума налазио се 371 српски заробљеник (268 официра и 103 војника). Није без основа трагање за преписком ових лица.

У прегледу матичних логора, који су били у надлежности војне команде у Пожуну, цитирани словачки извор наводи логоре Болдогасоњ и Нађмеђер у којима су држани српски ратни заробљеници. Поред наведених места заточења, српски ратни заробљеници (у оквиру наведене команде) држани су и у многим мањим логорима и објектима за смештај заточених лица (сл. 2).

Списак матичних логора под управом војне команде у Пожуну налазим на интернет страници *Российские военнопленные 1914-1918*. (сл. 3)

www.filatelija.rs

[5] Јакабхаза некада засебно село, сада део најзападнијег мађарског града Сентготард. Налази се на обали реке Раба поред аустријске границе.

Kenyérmező-Tábor	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.I
Hajmáskér	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.II
Csóth bei Pápa	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.III
Ostffyasszonyfa	русские, румыны	k.u.LdstWachBaon Nr.IV
Zalaegerszeg	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.V
Sopronnyék	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.VI
Boldogasszony	сербы, черногорцы	k.u.LdstWachBaon Nr.VII
Somorja	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.VIII
Dunaszerdahely	русские	k.u.LdstWachBaon Nr.IX
Nagymegyer	сербы, черногорцы	k.u.LdstWachBaon Nr.X

Сл. 3 Списак матичних логора под управом
војне команде у Пожуну (чеш. Pozsony, нем. Preßburg)

У сектору надлежности војне команде у Пожуну у току 1914. године отворени су логори Кењермезо (Kenyérmező)[6], Шаморин (Somorja), Дунајска Стреда (Dunaszerdahely), Нађмеђер (Nagymegyer) и Болдогасоњ (Boldogaszzony). До конца 1915 још су отворени логори: Чот (Csot bei Papa), Хајмашкер (Hajmáskér), Залаегершег (Zalaegerszeg) са огранком Вашурањ (Vassurany), Оштфиасоњфа (Ostffyasszonyfa), Шопроњ (Neckenmarkte).[7]

Између неколико дописница у колекцији изабрао сам да прикажем карту (образац за преписку ратних заробљеника) послату из логора Нађмеђер за Београд са логорским административним печатом (∗KOMMANDO DES K.Ü.K. KRIEGSGEFANGENEN ∗ BEI NAGYMEGYER) у црвеној боји, са жигом и парафом бечке цензуре (GZNB) и отисцима логорских манипулативних печата (S. и SERBIEN).

[6]На дан 17. септембра 1914. у логору Кењермезо било је 4.547, а у Шаморину 465 српских заробљеника.

[7]Jana Zaťková, Zabudnutí vojaci / Zajatci v oblasti Vojenského veliteľstva Bratislava, Bratislava 2013

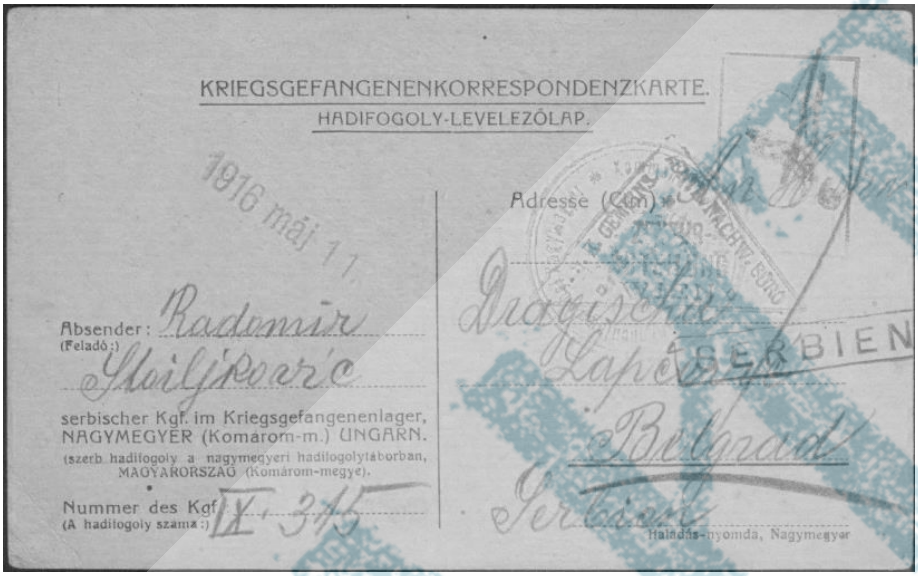

Fig. 4 Correspondence card (form) sent by prisoners of war from the camp Nagymegyer to Belgrade with administrative seal of camp (KOMMANDO∗ DES K. Ü. K. KRIEGSGEFANGENEN ∗ BEI NAGYMEGYER) in red, stamped and initialed Viennese censorship (GZNB) in red and prints of handling seals (S., SERBIEN).

Од 19 - 21. маја 2017, на Сајму у Верони (La Fiera di Verona), одржаће се сајам колекционарства, један од оних у Европи који традиционално одређују правац и перспективу колекционирања са јаким комерцијалним акцентом. Простире се на површини од преко 11.000 квадратних метара, подељених у неколико области: филателија, нумизматика, разгледнице, графике и старе књиге, телекарте, милитарије...

На приказаној карти (сл. 4) округли административни логорски печат (∗KOMMANDO DES K.Ü.K. KRIEGSGEFANGENEN ∗ BEI NAGYMEGYER) отиснут је у функцији логорске цензуре.

Поруке на заробљеничким картама документују места заточења,

свакодневни живот заробљеника а катkад садрже и информације о

другим заточеним сродницима. Такав је случај и са дописницом приказаном на слици 4. Заробљеник пише својима у Београду:

Поштовани Чича,

Ја сам и поред свије несрећа које су нас (у) ови(м) ратови(ма) задесиле остао жив и налазим се заробљен и на раду у Будимпештанском округу селу Тапијо –Ђорђе, (мађ. Tápiógyörgye) срп. *Тапиођерђе*) *на спахијском имању на свежем ваздуху* (...).

Истраживачки разлози навели су ме да потражим додатна објашњења о коришћењу ратних заробљеника за рад.

Од 1. марта 1916. године уведена су нова правила за радне секције (радне одреде - Die Kriegsgefangenen - Arbeiter - Partien, K. A. P.). Према новим правилима, уведени су мобилни и стационарни оперативни радни одреди.

Ратни заробљеници у мобилним одредима коришћени су у пољопривреди, шумарству и јавним радовима ван подручја логора - често у околним селима, под надзором стражара. (сл. 5)

Fig. 5 На полеђини фотографије је написано: "Labor esbér" (мађ.) (енг. Labor wages low) Одвођење заробљеника на мизерно плаћен рад.

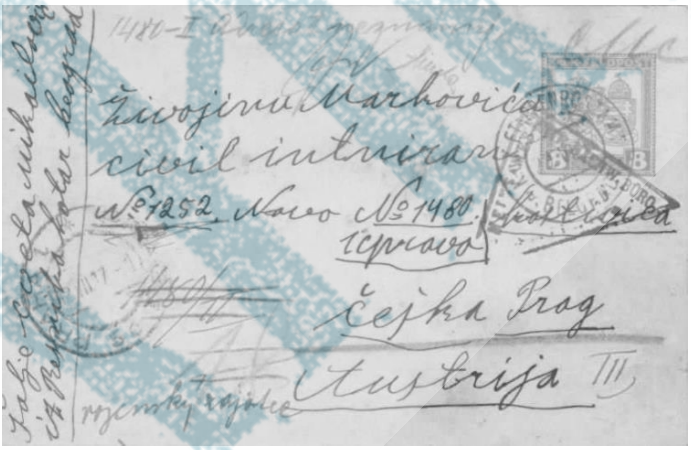

Сл. 6 Аустроугарска војна дописна карта послата из Београда (16.VI 1917.) за Праг интернираном српском цивилу.

Fig 6 Austro-Hungarian military correspondence card sent from Belgrade (16.VI 1917) in Prague Serbian civilian internees person in Prague.

У горњем делу дописне карте (сл. 6), мастиљавом оловком, дописано је:

"прималац непознат" (adresát neznámý), а лево при дну, црвеном оловком: "војни заробљеник" (válečný zajatec). На дописници је јасно назначена промена броја интерniраног цивилног лица са додатим речима "управа Хостивице"[8].

Забелешка црвеном олововком стављена је у функцији надослања, највероватније у војној команди у Прагу, после чега је дописна карта усмерена на Хостивице.

Логор Хајнрихсгрин (Јиндриховице)

У логору Хајнрихсгрин (Јиндриховице) су поред војника затварани и цивили. Искључиво српски логораши били су принуђени да раде и најтеже послове. Радили су у каменолому у близини логора, у Ротовској железари, градили су хемијску фабрику у Соколову, граду удаљеном око 20 км, у који су одлазили и враћали се пешице. Градили су пругу уског колосека, железнички мост преко реке Охре, уређивали путеве, регулисали водотоке, копали водовод, зидали резервоар за воду у логору, радили пољопривредне послове на имањима итд. [9]

[8]Хостивице се налазе на путу који повезује Праг и Карлове Вари, на око 4 км од границе Прага.

[9]Мирчета Вемић, *Помор Срба ратних заробљеника и интернираних лица у Аустроугарским логорима за време Првог светског рата 1914–1918.*

Сл. 7. 1916 заробљеничка карта послата из логора Кенигсбрик (Саксонија) за Београд (колекција проф. др Милана Радовановића).

Да је другачији режим владао у војничким логорима у Немачкој требало би да прикаже карта на слици 7. О карактеру логора Кенигсбрик сведочи полеђина ове фото-карте. Идилична логорска слика српских заробљеника (официра) је припремљена за поштанско пошиљање са срачунатим пропагандним ефектом.

ФЕПА Конгрес одржаће се последњег дана изложбе FINLANDIA 2017, 28. маја.

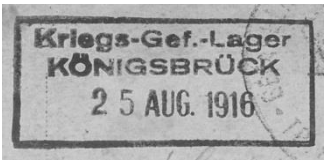

Издвојени логорски манипулативни печат (в. друге типове овог печата у чланку М.Р.Вуковића – ФГ бр. 12)

Сл. 8 Кенигсбрик: логорска "жанр сцена" (полеђина заробљеничке карте приказане на слици 7).

Приказана заробљеничка карта садржи округли жиг логора Кенигсбрик, кутијасти троредни манипулативни печат са датумом овог логора, жиг Бечке цензуре (GZNB) са парафом цензора, клаузулу "Geprüft" и уоквирени "усмеривачки" печат "SERBIEN". Често са одштампаним текстом који опредељује пошиљаоца (ова карта је била намењена заробљеничкој преписци из резервне болнице – "Res. - Lazarett II"). У недостатку карата за преписку ратних заробљеника коришћене су провизорне карте, на којима је прецртаван предштампани текст, као у овом примеру.

Дописнице које су заробљеници слали својим породицама стизале су нередовно и са великим закашњењем. Путовање пошиљака успоравала је вишеструка цензура. Од 1916. и даље, све пошиљке пролазиле су кроз Швајцарску. Тако су заробљеничке карте из Бугарске прегледане од стране пет одвојених цензура – логорске, а затим у Софији, Будимпешти, Бечу и Женеви.

Проф. др. Милан Радовановић

Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима Централних сила – допуна [1]

Повод за овај рад су чланци М. Вуковића ''Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима Централних сила'' објављени у Филателистичком гласнику – бројевима 12, 13, 14 и 15, као и ''Заробљенички логори у Немачкој – допуна'' објављен у Филателистичком гласнику бр 14 од марта месеца 2016 године неименованог аутора (В. Беговић ?)

Ова допуна се састоји из два комбинована дела: дела који је г. М. Вуковић пропустио из недовољног познавања досадашњих истраживања теме коју је обрађивао и дела који представља допуну за коју М. Вуковић није имао податке – уобичајени термин: ''није ми познато'' или ''?''. Овај термин важи и за први део, јер је М. Вуковић пропустио да наведе пионирски, педантан и савестан рад В. Вишацког (поред осталог и) под насловом ''Пошта ратних заробљеника и цензура (II) - Наши заробљеници у страним логорима'' који је објављен у часопису Филателиста бр. 212 из октобра 1992 године, као и рад Х. Дица под насловом '' Dietz H., Die Post der internierten Montenegriner im I. Welkrieg'', ARGE Yu, 31/87. Како се подаци Дица покапају са наведеним од стране М. Вуковића, допуна се односи претежно на податке објављене од стране В. Вишацког.

Писање научног, стручног или било каквог рада подразумева познавање стања проблематике која се обрађује, при чему се наводе досадашњи радови из те области, а затим се приказује сопствени допринос или резултат. У свим радовима које је М. Вуковић објавио у Филателистичком гласнику под називом „Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима Централних сила" – у бројевима 12 (Немачка), 13 (Угарска), 14 (Аустрија) и 15 (Бугарска) г. М. Вуковић то није поштовао.

Тенденција јасног, концизног писања, без сувишних података, је особина писања г. М. Вуковића. Ипак у појединачним случајевима ово може да буде извор и недовољног дефинисања појединих појмова, логорских и цензурних жигова у овом случају. Велика већина кружних логорских и цензурних жигова у његовом тексту је нечитљива и/или нејасна. Нема података о тексту на жиговима, па даља истраживања у овом правцу нису могућа, поготово ако се то односи на различите врсте - варијетете појединих логорских и цензурних жигова. Такође, нема димензија жигова. Колико год да је веома прецизно навео податке о броју Срба у логорима сила Централне осовине, толико то није испоштовао када се ради о самим жиговима. Штета, јер рад који се у неком делу текста назива ''студија'', нажалост може да се сврста само у категорију

информативног карактера. Ако се то још усложи недовољно јасно отиснутим жигом, другим (поштанским, например) жиговима, као и исписаним текстом, онда проблем дефинисања одн. истраживања овог подручја (а не само овог) постаје још сложенији и тежи само на бази овог рада.

У даљем разматрању ове материје (Допуна) коришћен је само филателистички материјал и биће наведени неки од података, одн. жигова који недостају у раду М. Вуковића. Ни овде неће бити дате димензије нових жигова. Такође ће бити коришћен начин сукцесивног излагања М. Вуковића података за поједине земље

1. Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима централних сила 1916-1918 – заробљенички логори у Немачкој (Филателистички гласник бр. 12)

Број логора према Вишацком износи 47, а према MPB – 39.

- 1.1 На страни 16 под редним бројем 12 за логор Пархим (Parchim) стоји знак питања. Овај цензурни жиг наведен је и приказан код Вишацког (Сл. 1.2), а логорски (''Gefangenenlager Parchim /..das Hauptkriegsgefangenenlager /Parchim'' (Сл. 1.3) је ''скинут'' са карте (Сл. 1.1) из рада В. Вишацког.

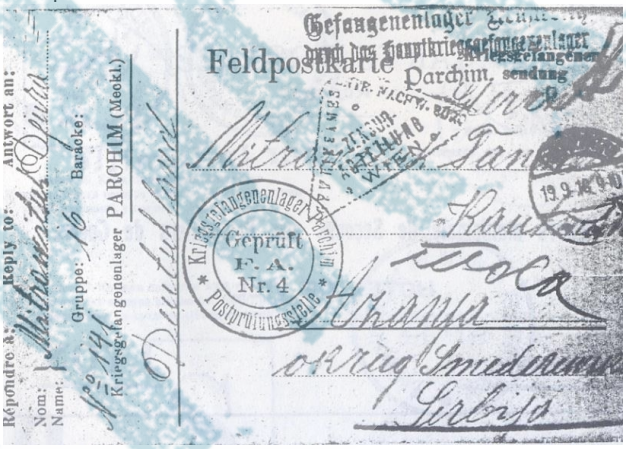

Сл. 1.1

Сл. 1.2

Сл. 1.3

На Сл. 1.3 види се и додатни жиг ''Kriegsgefangenen sendung'' – није посебно приказан. Постоји још један жиг - ''Kriegsgefangenensendung'' (сл. 1.4)

Сл. 1.4 ''Kriegsgefangenensendung'' (јасно видљив на врху карте) уз цензурни жиг логора Пархим и усмеравајући жиг – ''Serbien'' (уместо уобичајеног слова ''S'')

Сл. 1.5 Слике цензурних жигова логора Пархим: ''Nr. 7''и ''Nr. 26'' (поред. ''Nr. 4'').

На овој карти налази се непознати цензурни жиг логора Пархим при чему је разлика у односу на приказани од стране Вишацког само у броју цензора: ''Nr. 26''. Приказан је и жиг са бројем цензора 7, што указује да је у употреби био релативно велики број жигова цензора.

Додатно, на пошти упућеној из овог логора налазе се и и следећи жигови:

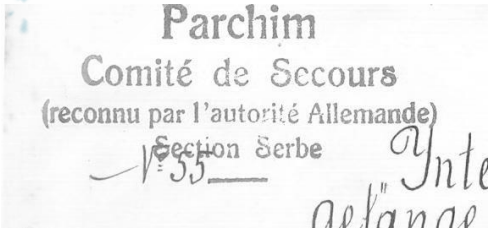

Сл. 1.6

Два административна жига логора Пархим говоре да је у логору постојао и Комитет за помоћ састављен од српских ратних заробљеника. Као што се на слици 1.6 уочава комплетан текст у преводу гласи: ''Логор Пархим / Комитет за помоћ /(признат од стране немачких власти) / Српска секција''

- 1.2 На страни 17 под редним бројем 15 за логор Штаргард (Stargard) стоји такође знак питања. Овај цензурни жиг наведен је и приказан такође код Вишацког (Сл. 1.7) са текстом: ''Geprüft und freigegeben / Kommandatur / Gefangenenlager / Stargard / Pommern / F.a.. Постоји још један (Сл. 1.8) са текстом: ''Geprüft und freigegeben / F.A. / Gefangenenlager / Stargard / Pommern / No. 13''.

Сл. 1.7

Сл. 1.8

- 1.3 На страни 17 под редним бројем 15 за логор Улм на Дунаву (Ulm a/D) стоји такође знак питања, одн. нема података. И овај цензурни жиг наведен је и приказан код Вишацког (Сл. 1.9а), а постоји и сличан њему дат на Сл. 1.9б.

Сл. 1.9а

Сл. 1.9б

- 1.4 На страни 13 под редним бројем 68 за логор Frankfurt a/O (Франкфурт на Одри) стоји такође знак питања. На следећој слици (Сл. 1.10) приказани су заједно логорски и цензурни жиг логора Франкфурт на Одри.

Сл. 1.10

Необично је да су се практично после завршетка рата (Немачка је капитулирала 11. новембра 1918 године) на писму од 4. децембра 1918

нашли немачки цензурни и логорски жигови. Цензурни логорски жиг је правоугаоног облика издељен на два дела: у левом се налази текст ''Geprüft / Frankfurt a/O'', а у десном слова 'F.A.''. Логорски жиг је кружног облика са текстом: ''Kriegsgefangenlager /Frankfurt a/O'' док у средини стоји – ''BRIEF-STEMPEL''. Оба жига се налазе у левом доњем углу писма упућеног из Франкфурта на Одри за Хаг (Сл. 1.11)

Сл. 1.11 Љубазношћу г. Н. Љубичића

И у овом логору постојао је Комитет за помоћ, тачније (у преводу): ''Српски комитет за помоћ / Франкфурт на Одри'' (двојезично на немачком и француском језику).

Сл. 1.12 Издвојени жиг Српског комитета за помоћ / Франкфурт на Одри (''Serbisches Hilfskomitee'', одн. ''Comite Serbe de Secours''

- 1.5 На страни 18 без редног броја за логор Хафелберг (Havelberg) пише: ''Једнокружни административни печат. Због лошег квалитета расположивих отисака нисам могао да га реконструишем''. Први приказани пример је заробљеничко писмо упућено из логора Хафелберг (љубазношћу г. Н. Љубичића).

Сл. 1.13

Ово заробљеничко писмо при врху предње стране има уштампано ''Kriegsgefangenensendung'' (''Заробљеничка пошиљка'') и, испод, ''Gefangenenlager Havelberg'' (''Логор ратних заробљеника Хафелберг''). На писму се налази и логорски жиг, као и поштански транзитни жиг Женеве: ''Comite International de la Croix Rouge /Geneve / Agence de prisonniers de Guerre'' (црвене боје). Чињеница је, ипак, да логорски жиг на писму није жиг логора Хафелберг, већ логора Штаргард (већ приказан раније у овом раду. Очигледно је да је српски заробљеник из логора Штаргард користио омот писма предвиђеног за коришћење од стране заробљеника логора Хафелберг.

Адекватни жиг логора Хафелберг дат је на следећој слици, са другог поштанског објекта.

Сл.1.14 Издвојени логорски и цензурни жиг Хафелберга са текстом: ''Kommando des Internierungslager / Havelberg / Geprüft und freigegeben'' (''Команда логора за интернирана лица / Хафелберг / Проверено и слободно слати'')

Поред писма логора Хафелберг постоји и дописна карта истог логора. Приказана је на следећој слици (Сл. 1.15) где је у левом доњем углу карте индикација логора, а у десном горњем – ''Kriegsgefangenensendung''.

Узгред, ова карта има додатну вредност, јер је писац карте интернирана Српкиња. Карта је упућена ''Сербском одбору'' у Хагу, из ''Gefangenenlager Havelberg, Deutschland'' 13. августа 1918 године (поштански жиг). Поред презимена пошиљаоца, у рубрикама ''Kamp No. IV'' и ''Compagnie: Frauen'' на предњој страни карте налази се и логорски жиг Хафелберга

Сл. 1.15

Сл. 1.16 Увећано: ''Gefangenenlager / HAVELBERG / Deutschland'' са претходне слике.

Полеђина ове карте са ознаком места логора Хафелберг дата је на слици 1.17. Може се закључити да је овај логор имао своје поштанске објекте (обрасце) за преписку: и писмо и карту.

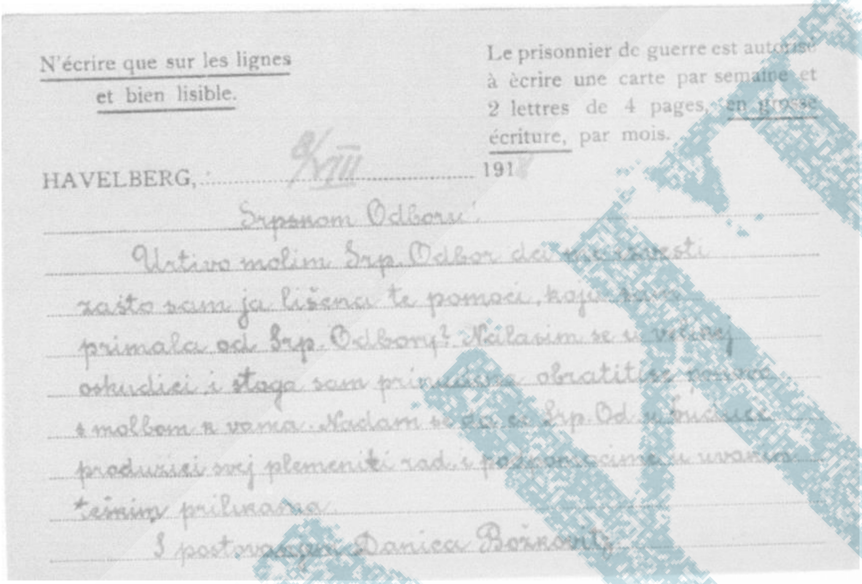

N'écrire que sur les lignes
et bien lisible.

Le prisonnier de guerre est autorisé à ècrire une carte par semaine et 2 lettres de 4 pages, en grosse écriture, par mois.

HAVELBERG, 9/XII 191

Srpskom Odboru!
Usrdno molim Srp. Odbor da mi saopšti
zašto sam ja lišena te pomoći, koju sam
primala od Srp. Odbora? Nalazim se u velikoj
oskudici i stoga sam primorana obratiti se vama
s molbom n vama. Nadam se da će Srp. Od. i budućce
produžiti svoj plemeniti rad i pomoći ...
teškim prilikama.
S poštovanjem Danica Božković

Сл. 1.17

Карактеристична је и чињеница да се на полеђини карте налази и један веома значајан податак који дефинише права заробљеника у односу на поштанску преписку. Наиме, у десном горњем углу ове званичне карте логора Хафелберг налази се текст на француском језику који у преводу гласи:

''Дозвољава са ратном заробљенику да пише једну карту недељно и два писма од по четири стране месечно.''

Са леве стране у горњем углу налази се, такође, правило за писање:

''Не писати по линијама и писати читко''

Сл. 1.18 Логор Хафелберг (http://grandeguerre.icrc.org/en/PostCards/de)

- 1.6 На страни 17 под редним бројем 14 за логор Золтау (Soltau) наведен је цензурни жиг са бројем ''65''. Постоји и цензурни жиг са бројем ''63''.

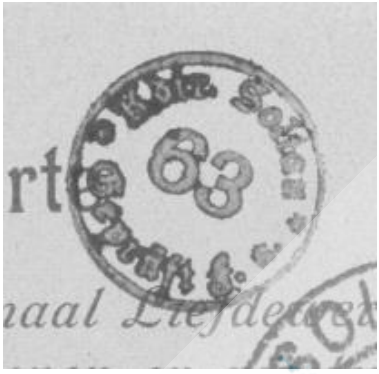

Сл. 1.19. Логорски кружни цензурни жиг Золтауа: ''K. Soltau / 63 / Geprüft f.a'' (''f.a.'' је скраћеница од ''fristgemaess abgefertigt'', што у преводу значи: ''завршено на време'').

Сл. 1.20

Постоји још један цензурни жиг са текстом ''Kriegsgefangenensendung / Geprüft'', док је у средини назив институције - ''Kommandatur Soltau''.

Чак и фотографије нису биле изузетак за немачку контролу. Пример за ово је пропагандна фотографија снимљена тако да укаже на пријатан и угодан живот српских заробљеника и интернираних лица у немачким логорима - овом приликом у логору Золтау. Као што се са слике може видети уз ''звуке родног краја'' српски заробљеници са својим хармоникашем уз, ипак, присуство немачког надређеног, уживају. Ова фотографија послата је 18. априла 1918 године као разгледница за Србију – свакако да умири породицу у Србији – Горњем Милановцу. На полеђини ове фотографије налази се отисак гуменог жига са подацима које треба попунити почев од пошиљаоца, места уз број заробљеника, провинције и земље (''Abs.'', ''Soltau'', ''Provinz Hannover'', ''Deutschland'').Видљив је већ приказани цензурни жиг (другог броја) и параф цензора плаве боје уз уобичајено''Krieggefangenensendung''.

www.filatelija.rs

Сл. 1.21

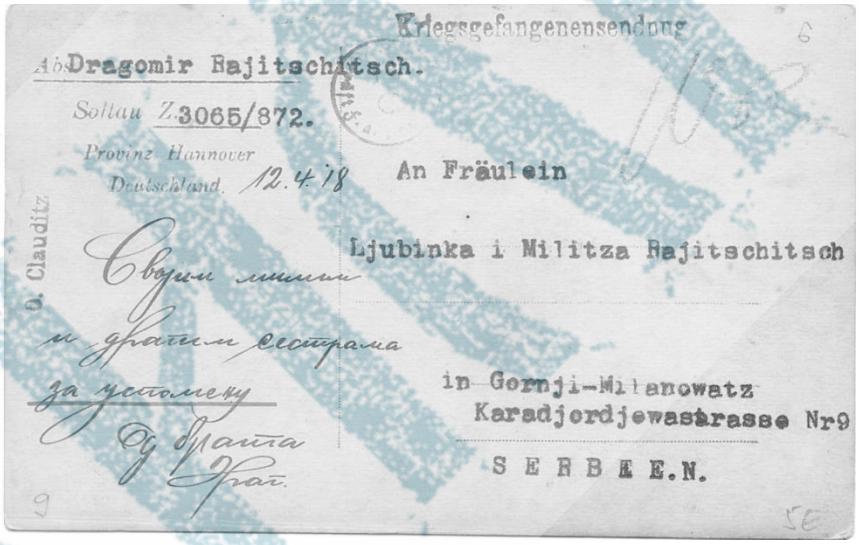

Сл. 1.22 Полеђина описане фотографије

2. Српски ратни заробљеници и интернирци у логорима централних сила 1916-1918 – Заробљенички логори у Угарској (Филателистички гласник бр. 13)

- 2.1 На страни 12 под редним бројем 10 јавља се Будимпешта, не као логор, већ као болница. Вишацки је уочио чак два будимпештанска цензурна жига за контролу поште ратних заробљеника са истим текстом ''BUDAPESTER ZENSUR FUER BRIEFE AN KRIEGSGEFANGENE / ZENS''

(''Будимпештанска цензура за писма ратних заробљеника''). Једина разлика је што је један од њих једнокружни, а други двокружни уз разлику у величини слова ''ZENS''. Оба жига су дата на Сл. 2.1 (уз оригинални отисак за једнокружни цензурни жиг).

Сл. 2.1

- 2.2 Оно што до сада није довољно уочено је чињеница да су поједини логори имали сопствене карте за ратне заробљенике, а посебан куриозитет је да су биле штампане карте посебно за српске заробљенике. Утврђени случај је двојезична карта на Сл. 2.2 логора Нађмеђер (''Nagymegyer'') где се после одштампаног текста ''пошиљалац'' у наставку у левом доњем углу карте налази и текст ''српски ратни заробљеник у заробљеничком логору Нађмеђер (Комаром), Угарска'' (''serbischer Kgf. Im Kriegsgefangenenlager, NAGYMEGYER,(Komarom), Ungarn''. Овај детаљ је дат посебно (Сл. 2.3).

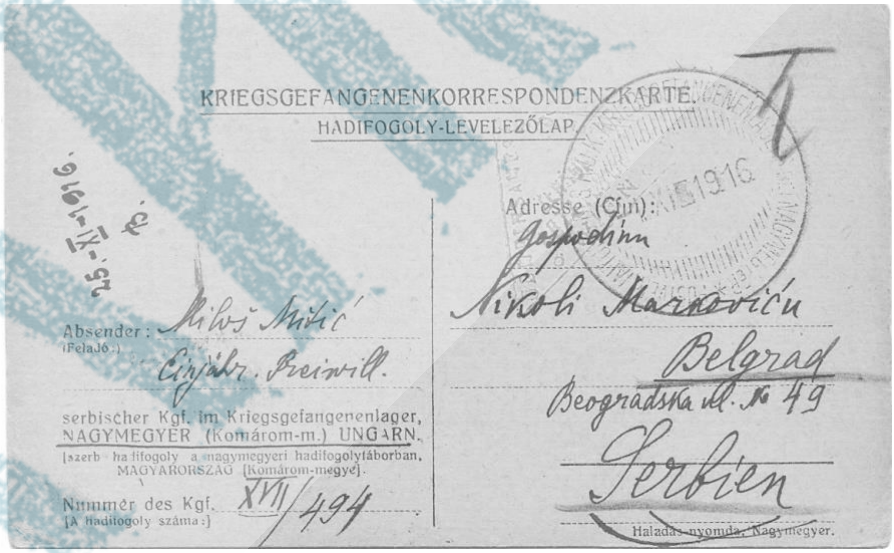

Сл. 2.2

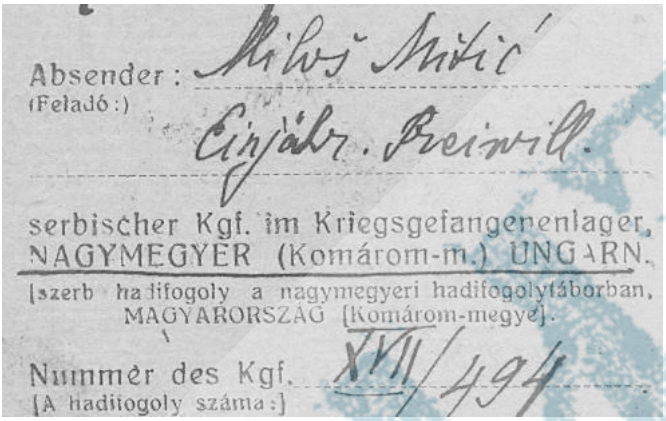

Сл. 2.3

- 2.3 И друга поштанска карта је намењена само Србима (Сл.2.4) и поред тога што на њој то није експлицитно назначено као на претходној. Издата је у логору Болдогасоњ (''Boldogasszony''), О томе сведоче подаци које је требало испунити, дати на српском језику, како следи: ''Тачна адреса'', ''Пук'', ''Чета'', ''Место рођења'' и ''Број''.
Жигови наведени од стране М. Вуковића за логор Болдогасоњ, укључујући и навођење аустријског и мађарског коришћење датума, је још пре 29 година уочено и описано од стране Х. Дица ( )

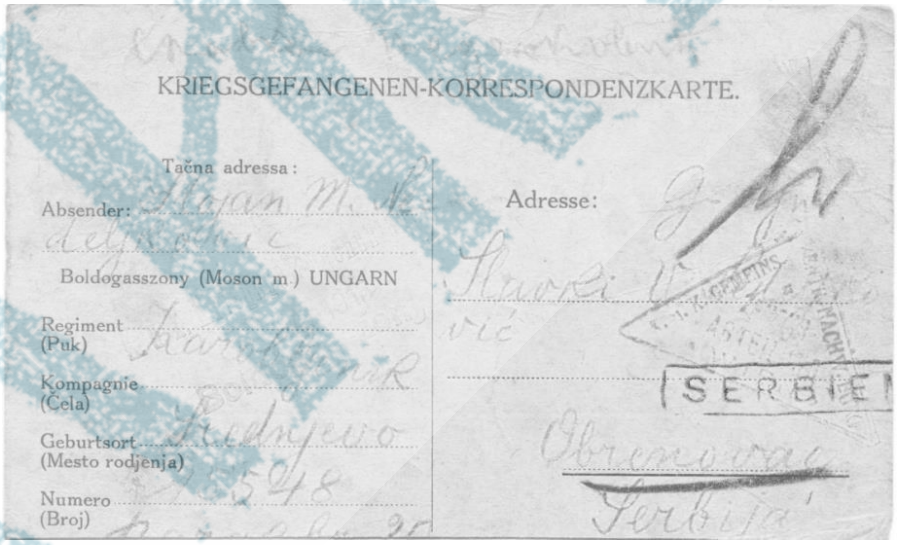

Сл. 2.4

(наставиће се)

Alexios Papadopoulos (Thessaloniki)

SERBIAN REFUGEES AND GREEK POST OFFICE IN THESSALONIKI 1916 - 1918

Inspired by M. R. Vukovic's book "Serbian Military Postal System in Exile 1916 – 1918" I ventured to offer this small contribution to the other side of coin – the use of Greek post offices by Serbian refugees.

Алексиос Пападопулос (Солун)

СРПСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ И ГРЧКА ПОШТА У СОЛУНУ 1916 - 1918

Подстакнут књигом М. Р. Вуковића „Serbian Military Postal System in Exile 1916 – 1918" одлучио сам се да понудим овај скромни допринос погледу на другу страну медаље – улогу грчке поште у Солуну у преписци српских избеглица.

In my collection I have an unusual item. It is a registered Swiss 10c post card sent from Thessaloniki to a member of staff of the Serbian Red Cross in Geneva, Switzerland. The following, in my opinion, makes it quite interesting:

1. The PC was not sent by a Serbian soldier, but by a Serbian female refugee dwelling in Thessaloniki. The

У збирци имам необичну карту. У питању је препоручена швајцарска дописница од 10с послата из Солуна службенику Српског друштва Црвеног крста у Женеви. Оно што, по мом мишљењу, дописницу чини интересантном је следеће:

1. Карту није послао српски војник, већ српска жена – избеглица са пребивалиштем у Солуну.

very fact that Swiss postal stationery was used suggests that it was obtained at the Thessaloniki bureau of the Serbian Red Cross, as Greek post offices of course did not sell foreign stamps. Such mail was usually routed via the Serbian and the French POs, but this time the sender opted for the Greek post office. She probably expected that in this way PC would reach its destination sooner.

2. As the Greek postal authorities refused to accept and forward mail with foreign stamps, two Greek postage stamps were affixed totaling 35 lepta (10 + 25 lepta), which was the correct rate for a registered post card to abroad. There is also a registration marking in manuscript "***R = 763***" in violet ink. As it was common practice at the Thessaloniki post office to put registration markings in manuscript, the one on my card is definitely Greek.

3. Stamps are tied with the regular Greek post office mark "ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ / 29 ΜΑΙ 17" (i.e. Thessaloniki / 29 May 1917). Another stroke was placed below registration marking, probably to confirm it. On the reverse of the PC there is the same postmark, but this time dated "1 ΙΟΥΝ 17" (i.e. 1 June 1917). In my opinion the French censorship was the reason for three day delay in handling the card. I believe that this was the case for most (if not all) correspondence, but dual postmarking usually does not appear on the mail.

4. Finally, there are two French censor marks: the small triangular

Употреба швајцарске целине указује да је набављена у солунском бироу Српског друштва Црвеног крста, јер грчке поште нису продавале стране марке. Обично су такву преписку преносиле српске и француске војне поште, али се у овом случају пошиљалац одлучио за грчку пошту у Солуну. Вероватно је очекивала да ће на тај начин пошиљка брже стићи до примаоца.

2. Пошто грчке поште нису прихватале пошту са страним маркама, на дописницу су долепљене две грчке марке укупне номинале 35 лепта (10 + 25 лепта), што је била поштарина за препоручену дописницу у међународном саобраћају. На карти је и рукописна ознака препоруке „***R = 763***". С обзиром да је у солунској пошти такво означавање препоручених пошиљки било уобичајена пракса, ова ознака на мојој карти је дефинитивно грчка.

3. Марке су поништене редовним грчким поштанским жигом „ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ / 29 ΜΑΙ 17" (Солун, 29. мај 17). Исти жиг отиснут је и испод рукописне ознаке препоруке, вероватно као њена верификација. На полеђини дописнице налази се отисак истог жига, али са три дана каснијим датумом „1 ΙΟΥΝ 17" (1. јун 17). По мом мишљењу, разлог тродневне одгоде експедиције карте је француска цензура. Верујем да је то био случај са већином преписке (ако не и свом), али се овакво двојно жигосање по правилу не појављује на картама и писмима.

4. Коначно, на карти се налазе и два француска цензурна печата: мали троугласти са словима NO као

mark with letters NO as abbreviation for “non ouvert” (not open, not examined), and the bigger circular cachet with inscription “**ARMEE D’ORIENT / censure militaire ☪ / 17**”. My interpretation of these two seemingly contradictory censor marks is that the post card first went to the general allied censorship which marked the item as NO in order that it be transferred to the appropriate examiner (in this case censor nr 17), who finally examined the card.

I believe that this post card is interesting not only because of the Greek postage stamps or for being sent by Serbian female refugee, but also because it clearly illustrates the way such mail was handled by both postal and censorship authorities.

Many thanks to Mr Vukovic for his co-operation in preparing this article.

скраћеницом за „Non ouvert“ (није отворено, није прегледано), као и већи двокружни печат „ARMEE D’ORIENT / censure militaire ☪ / 17“. Моје тумачење ове две наизглед контрадикторне цензурне ознаке је да је карта прво достављена главној савезничкој цензури која ју је означила као NO како би потом била прослеђена одговарајућем цензору (у овом случају цензору бр. 17), који је потом извршио контролу.

Верујем да је ова карта интересантна не само због употребе грчких поштанских марака, не чак ни само зато што ју је послала жена – избеглица, већ и због тога што јасно илуструје начин на који су грчке поштанске и савезничке цензурне власти поступале са оваквом врстом пошиљки.

Захвалан сам М. Р. Вуковићу за сарадњу у припреми чланка.

ОГЛАС

Купујем следеће персонализоване поштанске марке Србије

043 044 052 057 104

Контакт: Владимир Милић

E-Mail: vladimir.milich@gmail.com

тел (Србија): + 381 62 40 70 40

тел (Немачка): + 49 160 911 43 960

WhatsApp или Viber

Boncho Bonev (Sofia, Bulgaria)

BULGARIAN POST OFFICES IN FYR MACEDONIA DURING BALKAN WARS 1912 - 1913

Some time ago in the club of the Philatelic Society "Podrinje" in Belgrade, of which I am a proud member under No. 105, I found the magazine "ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ГЛАСНИК". I checked the issue and the good layout of the magazine and its focus on postal history grabbed me. In the issue were published texts of Prof. Radovanovic –a researcher of Balkan postal history, a part of whose works I am pleased to have read. Naturally, I bought the issues that were offered.

Сл. 2: Генерал Г. Тодоров
Fig. 2: General G. Todorov

After the exhibition in Taipei, where I had the great pleasure to judge with Mr. Aleksandar Krstic the wonderful exhibits of Mr. Borichich and Mr. Zoran Stepanovich, I received an email from Mr.Stepanovich asking if I do not object to give my electronic address to Mr. Vukovic, who needs assistance in philatelic issues. Of course I did not object. The questions of Mr. Vukovic proved to be in connection with his article on Serb military postal history during the Balkan War. I shared with pleasure my knowledge and I think that Mr. Vukovic was satisfied.

Soon after, I was asked to write an article about the Bulgarian post offices opened in the territory of FYR Macedonia in the Balkan War for the journal ""ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ГЛАСНИК" in English. The topic turned out to be a "white spot" in Serbian and Yugoslav postal history. As I shared, I thought there are other magazines like the "ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ГЛАСНИК" and I think that this material can be offered also to the Bulgarian journal "Philatelic Review" and the English text –to the publication of the Working Group "Bulgaria" in Germany. Such sharing of material would be a great precedent for the Working Group "Balkanfila", and I hope that more joint publications between the Balkan countries will appear.

Thanks

This article would not have been written without the invaluable and unmatched support of Dr. Richard Stevens of Greendell, USA. He provided copies of his philatelic items and agreed they should be used for the publication. Thank you Dick, thank you so much! I also thank Mr. Miodrag Vukovic for his initiative for writing this article, and for preparing the cancellation drawings used in this article. Хвала, Мића!

Бончо Бонев (Софија, Бугарска)

БУГАРСКЕ ПОШТЕ У МАКЕДОНИЈИ 1912 – 1913.

Као поносни члан ФД „Подриње“ пре извесног времена посетио сам састанак филателиста у Београду, где сам видео часопис „Филателистички гласник“, у коме су били и радови проф Радовановића, истраживача балканске поштанске историје – подручја којим се и сам бавим. Његов садржај и оријентација на поштанску историју оставили су на мене јак утисак.

Током изложбе у Тајпеју, где сам имао част да као члан жирија оцењујем прекрасан изложак г. Боричића, јављено ми је да Миодраг Вуковић моли за помоћ око неких питања везаних за Балканске ратове. Са задовољством сам поделио своје знање са њим и драго ми је да је г. Вуковић био задовољан мојом помоћи.

Сл. 1: Мапа подучја дејстава бугарске војске.
Fig. 1: Areas of operations of the Bulgarian army.

Ускоро потом предложио ми је да за „Гласник“ напишем чланак о бугарским поштама на подручју БЈР Македоније за време Балканских ратова. Та тема се показала као „црна рупа“ у српској и југословенској поштанској историји. Могла би бити интересантна и за бугарски часопис „Филателен Преглед“, као и за часопис ARGE „Bulgarien“, а дај Боже да „повуче ногу“ за будућу сарадњу филателистичких публикација балканских држава.

Овај чланак не би био написан да није било непроцењиве и неупоредиве помоћи др Ричарда Стивенса из Гриндела САД (Dr. Richard Stevens, Greendell, USA). Thank you Dick, thank you so much! Захвалан сам Миодрагу Вуковићу за иницијативу да напишем овај чланак, као и за реконструкцију приказаних жигова.

Историјска позадина

Као што је познато, главнина бугарских снага у Првом Балканском рату била је концентрисана у Источној Тракији. Изузетак чини Седма Рилска дивизија, која је укључена у састав Друге савезничке армије под командом српског генерала Степе Степановића. Дивизија је у свом саставу имала 37.000 бајонета, претежно са подручја уз границу, као и пребега са територија под османском влашћу које су данас у саставу БЈР

Historical facts

As is known, the main part of the Bulgarian army during the Balkan war was concentrated in Eastern Thrace. An exception is the Seventh Rila Division, which was included in the composition of the Second United Army, commanded by the Serb General Stepan Stepanovich. The personnel of the Bulgarian Division was 37000 infantrymen, who originated in lands adjacent to the border, as well as refugees from neighboring areas under Ottoman power which nowadays are part of the territory of FYR Macedonia. The fighters were divided into three brigades, each of which consisted of two regiments. The division commander was General Georgi Todorov. Before the start of the war action, the division had been located in the area between the villages of Nevestino and Kocherinovo in Bulgaria, near the border.

The seizure of the area between the rivers Struma and Bregalnica, which is the subject of this study, took place in the following order:

- On ***5.10.1912***, the Second Brigade seized ***Tsarevo Selo***

- On ***10.10.1912*** - ***Pehchevo***.

- On ***11.10.1912***, the First Brigade, after a fierce rifle and dogfight with the Turkish 16th Nizam Division liberated Kocani. In the coming days the combat path of the division was outside the subject of this study. In conclusion - the land between the rivers Struma and Bregalnica currently within the FYR Macedonia were freed by the Bulgarian Seventh Rila Division during the period 05.10.1912 - 11.10.1912. All the dates are according to the Julian calendar.

Establishment of Bulgarian posts in the newly liberated territories

The main source of information used in this study was issued in 1915 by the Directorate General of Posts, Telegraphs and Telephones: "Statement of the activities of military posts and telegraphs during the wars in 1912/1913". Author of the report is Mr. T. Conchev, former head of military posts and telegraphs in the Headquarters of the Army. Any specific information in this study is based on this source.

The management of military posts and telegraphs at headquarters began work on the day of mobilization of the Bulgarian army - 17.09.1912. It was part of the main logistics management department "Communications and Stages". Five people, telegraph & postal clerks, started the work, the team was gradually completed with the necessary personnel. At the same time, in each army and division five people, trained officials, started to work forming the ambulant army and divisional post offices. On 23/10/1912 a decree of the Council of Ministers announced that the soldier's correspondence shall be free. In the course of hostilities, the essential is not so much postal but telegraph communication. Days after the liberation of the territories subject to this study, on 15.10.1912 telegraph links between Tsarevo Selo - Pehchevo - Petrich and Tsarevo Selo - Kocani - Stip – Strumica have been restored. Post offices were opened as follows:

Македоније. Људство је било распоређено у три бригаде, свака са по два пука, а дивизијом је командовао генерал Георги Тодоров. Пред почетак борбених дејстава дивизија је била распоређена у реону између села Невестино и Кочериново у Бугарској, у непосредној близини границе.

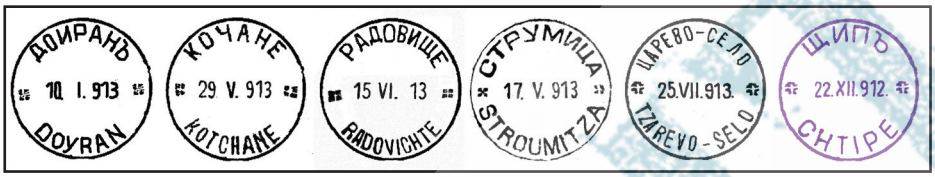

Сл. 3: Жигови бугарских пошта у Македонији 1912 - 1913.
Fig. 3: Cancellations of Bulgarian post offices in Macedonia 1912 -1913.

Заузимање области између река Струме и Брегалнице – који је предмет овог чланка – одвијало се овим током (по Јулијанском календару):

- **5. октобра 1912.** Друга бригада заузима **Царево село**
- **10. октобра 1912**. бригада заузима **Пехчево**
- **11. октобра 1912**. Прва бригада, после жестоких пешадијских борби прса у прса са турском 16. низамском дивизијом, ослобађа **Кочане**[1].

У наредним данима борбени пут дивије је изван територија које су предмет овог чланка. Да закључим, бугарска Седма Рилска дивизија је предео између Струме и Брегалнице, који се данас налази у саставу БЈР Македоније, ослободила у периоду од 5. до 11. октобра 1912.

Отварање бугарских пошта на новоослобођеној територији

Главни извор информација изнетих у тексту који следи је публикација Главне дирекције пошта и телеграфа из 1915. под насловом *„Отчет за деятелността на военните пощи и телеграфи през време на войните в 1912/1913 г.“* (Извештај о раду војних пошта и телеграфа за време ратова 1912/1913). Писац извештаја је г. Т Цончев, некадашњи начелник војних пошта и телеграфа при главној команди дејствујуће армије. Свака конкретна информација у овом истраживању заснована је на том извору.

Дирекција војних пошта и телеграфа при Врховној команди почела је са радом на сам дан мобилизације бугарске војске – 17. септембра 1912. Била је у саставу Главне дирекције за позадину и снабдевање. Рад је започела са само петоро поштанско-телеграфских чиновника, да би се потом попуњавала неопходним персоналом. Истовремено је у свакој појединачној армији и дивизији по пет ПТ чиновника започело рад на формирању мобилних армијских и дивизијских поштанских станица.

Уредбом Министарског савета од 23.10.1912. војничка преписка била је ослобођена поштарине.

У току ратних дејстава од основне важности није био толико поштански, колико телеграфски саобраћај. Убрзо након ослобађања територије која је предмет овог рада, успостављене су 15.10.1912. телеграфске линије на правцима Царево село – Пехчево – Петрич и Царево село – Кочани – Штип – Струмица.

Post office	Opened	Simple/ registered	Private/ telegrams
Гевгели (Gevgeliya)	10.12.1912	-	-
Дойран (Doiran)	02.12.1912	02.12.1912	08.12.1912
Кочани (Kotchane)	10.11.1912	10.11.1912	02.12.1912
Пехчево (Pehchevo)	21.01.1913	-	-
Радовище (Radovichte)	16.12.1912	02.01.1913	01.02.1912
Струмица (Stroumitza)	27.11.1912	27.11.1912	14.12.1912
Царево Село (Tzarevo Selo)	12.10.1912	12.10.1912	08.12.1912
Щип (Chtipe)	12.11.1912	12.11.1912	14.12.1912

These post offices did not provide service for parcels or money orders. They are listed in alphabetical order according to the Bulgarian alphabet. The dates are given according to the Julian calendar.

Postal history of the region during the period of research

Сл. 5: Жиг бугарске поште Дојран
Fig. 5: Cancelation of Doiran post office

The period of this research starts with the creation of the post offices, see table above, and ends with the conclusion of the Bucharest peace treaty - 28/07/1913. So, the period of the research is about eight months. Two postal stations - Gevgelija and Pehchevo, did not handle correspondence but acted only as military telegraph stations. We shall present philatelic material of the remaining six post offices - Doiran, Kochani, Radovish, Strumica, Tsarevo Selo and Shtip. Scanned copies of the postcards and letters which will be presented here were kindly provided by Dr. Richard Stevens, who has built his collection for over thirty years. This is the place to quote part of the text of one of the cards - "... I found an opportunity with telegrams to call and I think this way is quick and sufficient. Letters come for 5-6 and sometimes more days. "This quote also explains the relative rarity of postal - philatelic materials from this region during this period. As noted above, military and soldier's correspondence was free from postage. Bulgarian postal cards of the 1901 type with the engraved stamp "Ferdinand medallion" were used. These postal cards were not valid since 1911 in Bulgaria. There are three variants of the postal processing of the military and soldier's mail:

Време отварања поштанско-телеграфских станица и увођења појединих служби (проста и препоручена службена преписка, приватна преписка и телеграми) дато је у наредној табели:

Пошта	Отворена	Проста/ препоручена	Приватна/ телеграми
Гевгели (Ђевђелија)	10.12.1912	-	-
Дойран (Дојран)	02.12.1912	02.12.1912	08.12.1912
Кочани	10.11.1912	10.11.1912	02.12.1912
Пехчево	21.01.1913	-	-
Радовище (Радовиште)	16.12.1912	02.01.1913	01.02.1912
Струмица	27.11.1912	27.11.1912	14.12.1912
Царево Село	12.10.1912	12.10.1912	08.12.1912
Щип (Штип)	12.11.1912	12.11.1912	14.12.1912

Поштанске станице наведене су по азбучном реду, а датуми отварања и увођења појединих поштанско – телеграфских служби су по Јулијанском календару. Као што се из табеле види, поштанске станице у Ђевђелији и Пехчеву биле су само телеграфске и нису примале писмоносне пошиљке и приватне телеграме.

Поштанска историја региона током посматраног периода

У чланку се разматра период од отварања поштанских станица до закључења Букурештанског мира 28.7.1913. године, дакле око осам месеци.

Поштански материјал који је приказан у овом чланку љубазно ми је доставио *Dr. Richard Stevens*, који своју збирку бугарске поштанске историје формира већ више од 30 година.

Сл. 4: Само службени печат јединице
Fig. 4: Administrative cachet only

Мислим да је сада прави тренутак да цитирам текст једне дописнице: „...Нашао сам прилику да пошаљем телеграм и мислим да је овај начин брз и довољан. Писма путују 5-6, а понекад и више дана...“. Овај цитат такође објашњава релативну реткост поштанско – филателистичког материјала са подручја овог региона у току посматраног периода.

Као што је већ речено, војна и војничка преписка била је ослобођена поштарине. За ту преписку израђене су бугарске поштанске карте са вредносном ознаком „Фердинанд у медаљону“ у типу из 1901. године. Постоје три варијанте поштанске обраде војничке преписке:

1. Only the official administrative cachet of the military unit to be applied.It is possible a hand written censorship mark of the commander of the military unit to be placed on the cover.
2. Combined application of the official administrative cachet of the military unit and the date cancellation of the post office
3. It is possible only the date cancellation of the post office to be placed on the correspondence.

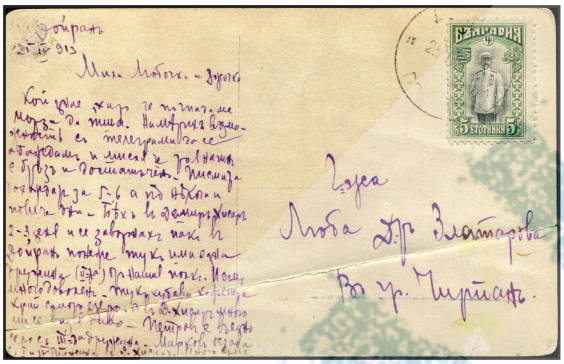

Сл. 6: Жиг бугарске поште Дојран
Fig. 6 Cancelation of Doiran post office

The mail of the civilians was franked with Bulgarian stamps of the 1911 issue. The postal rates that were applied are the same as in the Kingdom of Bulgaria.

Further on we present some interesting postal-philatelic materials arranged according the alphabetical order of the post offices.

***Doiran*[1]**

According to the text of one of the cards: in the city, there were a lot of nice cafeterias near the lake. In Doiran there was was stationed a Bulgarian battalion, so that post office served several hundred soldiers.

Fig. 5: Illustrated PC, postal fee 5 stotinki, edition 1911, sent from Doiran on 10.1.1913 via Thessaloniki (11.01.1913) to Sofia.

Сл. 7: Жиг бугарске поште Кочане
Fig. 7: Cancelation of Kotchane post office

Fig. 6: Illustrated postcard, postal fee 5 stotinki, edition 1911, sent from Doiran on 25.04.1913 to Chirpan. Interesting text: "Dear Lyubochka and Dzhorko It seems I have become lazy about writing. I found the opportunity to send you telegrams and I find this way is quicker and more sufficient. Letters need to reach you 5-6 and sometimes more days. I was in Demir - Hisar 2-3 days and came back again in Doiran because here is 2nd Battalion of our regiment. And I'm very pleased. Here there are nice cafes near the lake and in D. Hisar it is wild. Petrov is in a village with the 3rd Battalion, and Markov is in Demir Hisar with 1st and 4th battalion."

Judging by the addressee the postcard was written by a doctor of the regiment to his wife.

1) Пошиљка има само службени печат војне јединице. Могућа је и цензурна (рукописна) ознака командира војне јединице.

2) Постоје и печат војне јединице и датумски жиг поштанске станице.

3) Пошиљка је поништена само датумским жигом поштанске станице.

Пошта цивилних лица била је таксирана бугарским поштанским маркама издања из 1911. године. Примењивана је иста поштанска тарифа као у Царевини Бугарској.

Сл. 8: Жиг бугарске поште Кочане
Fig. 8: Cancelation of Kotchane post office

У наставку је приказан филателистички материјал, при чему су поштанске станице дате по азбучном реду.

Дојран (Дойран)[2]

Према тексту једне од карата у граду је било више пријатних кафана на обали језера. У самом месту био је дислоциран један батаљон бугарске војске са неколико стотина војника.

Познат је само један жиг ове поштанске станице. Пошта је за Бугарску преношена преко два правца – преко Солуна и Ћустендила.

Слика 5: Разгледница франкирана марком од 5 стотинки издања из 1911, послата из Дојрана 10.01.1913, преко Солуна (11.01.1913) за Софију.

Слика 6: Разгледница франкирана марком од 5 стотинки издања из 1911, послата из Дојрана 25.4.1913. за Чирпан. Текст ове разгледнице је интересантан: „Мила Љубочка и Јорко, ко зна, изгледа да је почело да ме мрзи да пишем. Нашао сам прилику да пошаљем телеграм и мислим да је овај начин брз и довољан. Писма путују 5-6, а понекад и више дана. Био сам 2 – 3 дана у Демир Хисару, али сам се вратио у Дојран јер ту има један (други) батаљон нашег пука. И веома сам задовољан. Овде има лепих кафана крај самог језера, а у Демир Хисару је, колико сам видео, дивље – Петров је у једном селу са 3. батаљоном, а Марков у Демир Хисару са 1. и 4. батаљоном.“

Судећи по адреси, карту је својој жени послао пуковски лекар.

Кочане

Током балканских ратов у овом месту је најраније отворена бугарска поштанска станица. Приказујем две карте послате из Кочана:

Слика 7: Карта са вредносном ознаком „Фердинанд у медаљону“ у типу из 1901. Печат војне јединице је нечитљив, а жиг поште Кочани је датиран „29.5.1913.“ Карта је у Татар Пазарџик стигла после седам дана – 5.6.1913.

Kochani

During the Balkan War here was the first Bulgarian post offices opened in the region, on 11.10.1912. We present two postcards sent from this post office:

Fig. 7: This 1901 type postal card was sent by a soldier. The cachet of the military unit is not readable, the date cancellation of Kochani is 29.05.1913. The card was received in the post office of destination: Tatar Pazardzhik seven days later - on 05.06 1913.

Fig. 8: Analogous to the above card, but sent to Sofia and traveled four days. The addressee is Dr. Vasil Radoslavov. Later, immediately after the Second Balkan War, he became Prime Minister of Bulgaria. The sender writes that ne was "in the headquarters of the 2nd Skopje Macedonian - Adriatic Volunteer Battalion, Second Brigade."

Radovish (Old name Radovishte)

Fig. 9: This postal card, type of 1901 with "medallion Ferdinand" printed stamp was sent by a soldier. The military unit official administrative cachet is not readable, the date cancellkation is of 15.06.1913, a day before the start of the Second Balkan War. The card was received in the post office of destination Lovech nine days later - on June 24th 1913.

Strumica[2]

Сл. 9: Жиг бугарске поште Радовиште
Fig. 8: Cancelation of Radovichte PO

Fig. 10: Soldier's letter sent from Strumica on 17.05.1913, the soldier is from the 2nd Batallion's Military Region of the composition of the 22nd Regimental Military District, according to the military administrative cachet of the military unit. The letter was censored by the commander of the battalion. The handwritten censor marking is in the upper right corner. A carefull look at the handwritten text makes us think that the letter is self-censored by Major Nichev, the commander of the unit.

Tsarevo selo (Nowdays Delchevo)

Fig. 11: This cover was sent from Tsarevo Selo on 25/07/1913 - during the Second Balkan War to Plovdiv. There are no cancellations of transit post offices and the post office of the destination - Plovdiv. On the cover was placed an administrative cachet of Third Департемент of the 7th battery of ...? Artillery Regiment. An unreadable handwritten censor mark is placed on the cover.

Слика 8: Као претходна карта, само упућена за Софију, где је стигла после четири дана. Прималац је др Васил Радославов, који је непосредно после међусавезничког рата постао министар – председник Бугарске. Пошиљалац наводи да се налази „в щаба на 2-ра Скопска македоно – одринска опълченска дружина, втора бригада“ (у штабу 2. Скопског македонско – једренског добровољачког батаљона, друга бригада).

Сл. 10: Жиг бугарске поште Струмица
Fig. 10: Stroumitza post office

Радовиште (Радовище)[3]

Слика 9: Као претходне дописнице, пошиљалац је војник. Печат војне јединице је нечитљив, а датум поштанског жига је 15.6.1913 – дан пред почетак међусавезничког рата. Карта је у пошту Ловеч стигла тек после девет дана, 24.6.1913.

Струмица

Слика 10: Војничко писмо послато из Струмице 17.5.1913. Судећи по службеном печату, пошиљалац је војник Другог батаљонског војног реона 22. пуковске области. Писмо је прегледао командир батаљона. Рукописна центурна ознака налази се у горњем десном углу. Пажљиво посматрање рукописа цензурне ознаке наводи на помисао да је писмо цензурисао сам пошиљалац – мајор Нишов.

Царево село[4]

Слика 11: Овај коверат послат је из Царевог села 25.7.1913, у време међусавезничког рата. Нема доказа о транзитним поштама нити је познат датум пријема у Пловдиву. На коверти се налази отисак административног печата 3. одељења 7. батерије … (нечитко) артиљеријског пука. На писму постоји и цензурна ознака која није читљива.

Сл. 11: Жиг поште Царево село
Fig. 11: Tzarevo selo post office

Shtip

Fig. 12: This is the only known philatelic material of the researched area and period sent abroad, in the case to England. Turkish postal card with printed stamp is used, on the Turkish stamp is glued a Bulgarian stamp. The card is franked with two stamps of 5 stotinki, which are cancelled in Shtip on Dec. 22th 1912, passed through Kyustendil on Dec. 31st 1912, and Sofia on Jan 1st 1913. The post offices have been working on new year! There is no cancellation of the receiving station. Post card was sent by Louis Cahen.

The message on the reverse side is very interesting, so I'll present it with small reduction: „... Arrived here all right and have had a most interesting time with my Bulgarian hosts, hearing no end of things. I am staying with the new governor of this district, a delightful man. He was B. consul in Monastir for some years. The Italian consul in Uskub gave me an introduction to him. On arriving yesterday I had quite a royal reception as the Prefect rode out the town to meet me accompanied by various high officials. Quite proud! The doctor here knows English, educated at American college Beirut. Last night splendid dinner – best I have had for ages. I must now write lenghty report for Mr. Christian. Much love from your loving son Louis"

Conclusion

In Balkan history of 19th and 20th century there are many periods of joint history of more than one country. This study investigated general postal history of Bulgaria on the one hand and Serbia, YU and Macedonia on the other. We have tried to disregard national historiography in presentation of facts. We hope we succeeded. It would be wonderful if there are other similar studies.

[1] More historical, geographica and other details about all locations dealt with in this artice can be found on Wikipedia site.

[2] Unlike all other locations, Strumica was ceded to Serbia only after WW I.

Richard M. Stevens

Who was Louis Cahen?

Louis Cahen was an English stamp collector who was associated with the Serbian Relief Fund during the Balkan Wars and World War I, both In Serbia and at Corfu and on the Salonika Front. Later he was the author of a series of articles about Balkan stamps which were in the British magazine "The Stamp Lover" in 1929-30. A later article in "The Philatelist, Vol 7, No. 8 (1941) is based on Cahen's collection. His proaclivity to produce philatelic souvenirs is amply shown in this latter article where he is quoted "When I was in Corfu, I thought it would be an easy way to make some money for the Red Cross if I could get the Serbs to have some of their stamps overprinted with a Red Cross by Aspiotis in the town of Corfu. ,,,the P.M.G. of Serbia... refused..."

* * *

Луис Каен био је енглески филателиста повезан са Serbian Relief Fund током Балканских и Првог свског рата, како у Србији тако и на Крфу и у Солуну... Његова склоност производњи филателистичких сувенира се огледа у изјави "На Крфу сам сматрао да би се за Црвени крст могло да обезбеди нешто новца ако би Срби своје марке перштампали код спиотиса знаком Црвеног крста... али су српске поштанске власти то одбиле"

Штип (Щипъ)

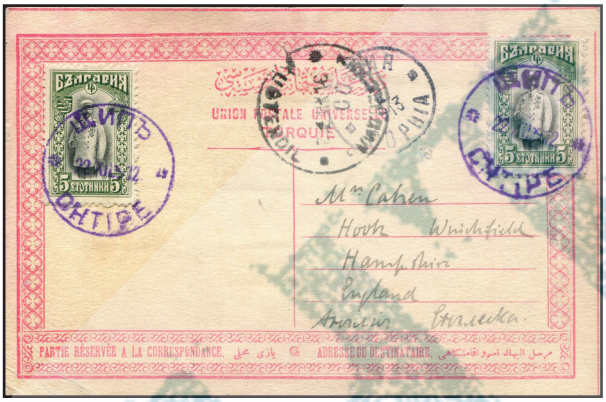

Сл. 12: Жиг бугарске поште Штип
Fig. 12: Cancelation of Chtype post office

Слика 12: Ова дописница је једини познат примерак са тог подручја и из тог периода који је послат у иностранство, у конкретном случају за Енглеску. Употребљена је турска дописница са уштампаном вредносном ознаком преко које залепљена бугарска поштанска марка. Дописница је франкирана са две бугарске марке од по 5 стотинки. Предата је у Штипу 22.12.1912. и има транзитне жигове Ћустендила од 31.12.1912. и Софије од 1.1.1913 (*поште су радиле и на Нову годину*). Нема енглеског пријемног жига.

Саопштење на полеђини је веома интересантно, те га преносим уз извесна скраћивања: „Стигао см и све је у реду. Време проводим веома интересантно са својим бугарским домаћином, чуо сам много интересантних ствари. Одсео сам код новог гувернера области који је диван човек. Био је неколико година бугарски конзул у Монастиру (Битољ). При доласку сам јуче добио краљевски дочек. Префект је на коњу изјахао изван града да ме сачека, праћен другим високим службеницима. Био сам веома поносан! Овдашњи лекар зна енглески, школовао се на америчком колеџу у Бејруту. Синоћ сам имао лепу вечеру – најбољу коју сам имао годинама. Сада морам да напишем дугачак извештај за г. Кристијана. Много вас воли ваш син Луис.“

Закључак

У балканској историји 19. и 20. века има много периода заједничке историје више држава. Ово истраживање се, рецимо, бави с једне стране општом поштанском историјом Бугарске, али са друге стране и Србије, Југославије и Македоније. При изношењу чињеница трудио сам се да апстрахујем националне историографије. Надам се да сам успео. Било би заиста дивно ако би се појавила и друга слична истраживања.

Напомене:

[1] https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0% D%D0%B8” \o “Кочани”

[2] Стари град Дојран уништен је током Првог светског рата, а на његовом месту данас се налази насеобина Стари Дојран. Постоји још и село Нови Дојран, а оба се налазе у БЈР Македонија. На месту старе железничке станице, која је припала Грчкој, налази се село Дојран. Више података о Дојрану али и другим местима која су предмет овог истраживања може се наћи на Википедији.

[3] Данас Радовиш у Македонији.

[4] Данас Делчево у Македонији

Мр Милош Тркуља

LANACO – ДОБАР ПРИМЕР КОРИШЋЕЊА ППМ ЗА ПОТРЕБЕ КОРПОРАТИВНОГ МАРКЕТИНГА

Највећа приватна ИТ компанија у Босни и Херцеговини, LANACO из Бања Луке је у маркетинг пројекту промоције отварања новог Технолошког центра имала један веома кретаиван и целовити филателистички приступ.

На почетку, 20. 11. 2016, Поште Српске су издале ППМ, номиналне вредности 0,90 КМ, на којој се нашао логотип Технолошког центра са двојезичим исписом СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ/ OFFICIAL OPENING, место Бања Лука и датум 01.12.2016. у тиражу од 1.000 комада

Након тога је креирана пригодна коверта која је искоришћена за базични корпоративни маркетинг који је укључивао додатну експозицију актуелних глобалних ИТ партнера компаније LANACO.

Пригодна коверта и ППМ су били обавезан комплет који је пратила и званична позивница за свечано отварање Технолошког центра. Све ово је било дистрибуирано званичном експедицијом Поште Српске на преко 500 одабраних адреса у Босни и Херцеговини.

На дан отварање Технолошког центра на шалтеру поште 78101 Бања Лука се налазио пригодни жиг којим је на још један популаран филателистички начин обележено отварање Технолошког центра. На овај начин је информација о отварању прослеђена на више хиљада адреса захваљујући пошиљакама које су тога дана послате са ове бањалучке поште. На крају, користећи све филателистичке елементе које има на располагању компанија LANACO је направила ограничени број пригодних коверата које су укључивале сва три горе наведена елемента (ППМ, пригодна коверта и пригодни поштански жиг) који ће бити коришћени за будуће промотивне активности.

Све наведено представља добар пример филателиситички заокружене, а са маркетинг стране корпоративно креативно изведене активности која је у основи дефинисана издавањем ППМ. Такође, ово је добар пример корпоративног маркетинг приступа у филателији који је иницран постојањем ППМ-а.

www.filatelija.rs

- нова издања редовних, пригодних и доплатних марака Републике Србије
- заштита од фалсификата
- текстове који покривају српско и југословенско филателистичко подручје
- најаве догађаја

и друге занимљивости пратите на сајту:

www.filatelija.rs

ПИТАЛИ СМО ПОШТУ (Е- ДОКУМЕНТ)

From: Владимир Милић [mailto:vladimir.milich@gmail. com]
Sent: Tuesday, March 7, 2017 10:07 AM
To: Contact
Cc: Војислав Беговић
Subject: Међународни купон за одговор - модел "Истанбул"

Поштовани,

Уредништво и редакција часописа Филателистички гласник, као и бројни филателисти, са пажњом су отпратили одлуке УПУ конкреса 2016. године у Истанбулу у вези новог ликовног решења међународног купона за одговор - који ће бити у оптицају у периоду 2017-2021.

С обзиром да је у међувремену изашла објава да се иницијалне поруџбине за модел "Истанбул" од поштанских управа примају до 15. априла 2017. интересује нас да ли је Пошта "Србија" предвидела да учествује у поручивању новог купона за одговор у овој иницијалној фази, обзиром да је период важења садашњег купона до краја ове године?

Није нам познато који је организациони део Поште "Србија" задужен за ову област, те овај имејл прослеђујемо на адресу контакт центра.

Молимо Вас да овај имејл проследите организационом делу коме је намењен.

Хвала унапред.

У наставку је објава иницијалне поруџбине и нацрт новог међународног купона за одговор.

New illustration for 2017–2021

To choose a new IRC, the UPU holds an international design competition open to all member countries. This is a great way of discovering hidden artistic talents among the general public.

The theme for the new IRC illustration for 2017–2021 is "the Post and sustainable development".

Viet Nam emerged victorious from the ten countries participating in the latest competition, held on 7 October 2016 during the UPU Congress for the 2017–2021 period in Istanbul (hence the new IRC name "Istanbul model"). Graphic artist Nguyen Du's design featured a pair of hands and a dove against an Arctic backdrop to represent sustainable development in the postal sector. The image of the yellow stamp on blue represents the future of the Post.

Orders are now being taken for the new IRC. Initial orders can be placed until 15 April 2017.

У име редакције часописа Филателистички гласник, упућујем Вам срдачан поздрав,

Владимир Милић, уредник часописа Филателистички гласник

ОДГОВОР ПОШТЕ

---------- Forwarded message ----------
From: **Kontakt1** <contact@ptt.rs>
Date: 2017-03-14 15:39 GMT+01:00
Subject: Међународни купон за одговор - модел "Истанбул"
To: vladimir.milich@gmail.com

Поштовани,

продаја међународних купона врши се у поштама, али је његова годишња потрошња (према захтевима корисника) мала и напр. током 2016. године, продато је свега 441 међународни купон за одговор. С тим у вези, тренутне залихе купона продаваће се сходно року важења, а поручивање нових купона од Светског поштанског савеза биће извршено благовремено.

С поштовањем,
Пошта Србије

Преглед издања Поште „Србија“ у периоду децембар 2016. - фебруар 2017.

Датум	Кат. број	Назив	Табак	тираж	КПД	МК
23. XII 2016.	715	Др. Суботић 23 дин	25 (5x5)	25 000	1	-
27. I 2017.	716 717	Лунарни хороскоп - Година петла 23 дин 74 дин	25 (5x5)	175 000 65 000	1	-
06. II 2017.	553 V	Милевар Марић Ајнштајн – редовна марка 23 дин V група – ФОРУМ 2017	100 (10x10)		-	-
06. II 2017.	623 III	Кнез Милош – редовна марка 35 дин III група – ФОРУМ 2017	100 (10x10)			-
07. II 2017.	718 719	Васкрс 23 дин – Тајна вечера фреска 74 дин – Распеће Христово фреска	25 (5x5)	215 000 100 000	1	-
21. II 2017.	720	100. годишњица Топличког устанка 23 дин * у табаку на позицији бр. 9 се налази знак цртача - G	25 (5x5)	25 000	1	-

(Приредио У.С.)

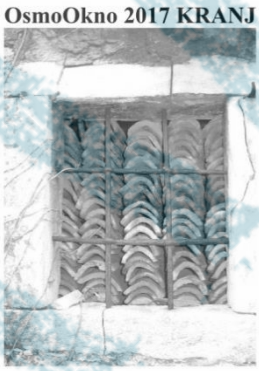

Special Philatelic Exhibition with International Participation

OsmoOkno Kranj 2017

President of the Organizing Committee:
Igor Pirc (ipirc711@gmail.com)

Commissioner General:
Mihael I. Fock (mihael.fock@exoterm.si)

Календар изложби у 2017. под покровитељством Федерације европских филателистичких савеза (FEPA)*

Date	Name	Place	Category
31 March-02 April	Leverkusen '17	Leverkusen	National Germany. DE
04-06 May	ECTP 2017	**Essen**	**FEPA Recognition. Multinational (TH). DE**
10-13 May	MAXIESPAÑA 2017	**Avilés (Asturias)**	**National Spain with Int'l participation. FEPA Recognition. ES**
10-13 May	JUVENIA 2017	**Avilés (Asturias)**	**National Spain with Int'l participation. FEPA Recognition. ES**
12-14 May	Philexpo'17	Wettingen	National Swiss. CH
24-28 May	FINLANDIA 2017	**Tampere**	**FEPA Patronage. FI**
28 May	FEPA CONGRESS	**Tampere**	**FEPA member federations. FI**
14-16 July	ESTEX 2017	Tartu	National Estonia with international participants. EE
21-22 July	York 2017	York Racecourse	Full National Exhibition with Open Philately and Postcard Class. UK
3-7 August	BANDUNG 2017	Bandung	Specialized FIP Patronage. ID
24-27 August	GMUNDEN 2017	**Gmunden**	**International. FEPA Recognition. AT**
25-27 August	MULTILATERALE HERTOGPOST 2017	's-Hertogenbosch	Multilateral. NL
01-03 September	Alpe-Adria 2017	Memmingen	Multilateral. DE
07-16 September	OsmoOkno Kranj 2017	Kranj	One Frame International Alpe Adria Group. SI
13-16 September	Autumn Stampex 2017	London	Full National Exhibition + Sarawak Specialist Society. UK
29 Sept - 1 Oct	Gabra VI	Burgdorf	PS Nat. International participation. CH
06-08 October	ÖVEBRIA 2017	**Hirtenberg**	**International. FEPA Recognition. AT**
06-08 October	HIBRIA 2017	Hirtenberg	National. AT
09-15 October	EXFILNA 2017	**Portugalete**	**National Spain with International participation. FEPA Recognition. SP**
24-29 October	BRASILIA 2017	Brasilia	World exhibition. FIP Patronage. BR
26-28 October	International Fair and Seminars	Sindelfingen	Int'l Fair and Conferences. DE
27-29 October	Nordia 2017	**Vejle**	**Multinational, 6 countries. FEPA Recognition. DK**
30 Nov-3 Dec	MonacoPhil 2017	Monaco	National with Int'l participation. MO

Извор: http://fepanews.com/

The Global Philatelic Network - Edition d'or

Vol.	Title	Collection
1	Netherlands 1852	Dr. Albert Louis
2	Mexico	Rolf Dieter Jaretzky
3	Austrian Empire	Silvain Wyler
4	Transatlantic Mail via Bremen	Georg D. Mehrtens
5	Grand Duchy of Baden	Dr. Heinz Jaeger
6	Free Hanseatic City of Bremen	Karl-Hillard Geuther
7	Thurn and Taxis - Frankings to Foreign Countries	Dr. Leo Wojnke
8	Peru	Klaus Eitner
9	Switzerland 1843-1854	Silvain Wyler
10	Kingdom of Saxony - Transatlantic Mail Service to North, Central and South America	Arnim Knapp
11	Heligoland	Lars Peter Svendsen
12	Romania	Fritz Heimbüchler
13	Switzerland 1854-1882	Silvain Wyler
14	Stampless Mail entering Spain	Dr. Geoffrey Lewis
15	Finland - Rouletted Revenue Stamps	Jussi Tuori
16	Venezuela 1859-1879	Dr. Knut Heister
17	Bavaria - Square Stamps Letter Mail	Walter Hussnätter
18	Austria - The Danube Steam Navigation Company (D.D.S.G.)	Emil Capellaro
19	Austria-Hungary 1867 Issue - Foreign Destination Mail	Werner Schindler
20	Classic India & Scinde 1600-1858	Jochen Heddergott
21	French Mail in the West Indies	Dr. Federico Borromeo d'Adda
22	Cape of Good Hope	Joseph Hackmey
23	Foreign Destination Mail from the Southern German States 1850-75	Dr. Karl Zangerle
24	Russian Socialist Federative Soviet Republic 1918-23	Dr. Wolfgang Leupold
25	German Empire Hyperinflation 1923	Horst Jaster
26	Chile - The 'Colon' Issues 1853-1867	Joseph Hackmey

27	Brazil - 'Bull's Eyes' 1843-1854	Luis Alemany Indarte
28	Greece - Large Hermes Heads 1861-1886	Stavros Andreadis
29	Netherlands 1852	Bouwe Brandsma
30	Ceylon 1857-1871	Kurt Kimmel
31	Principality of Serbia	Predag Antić
32	Brazil - The 'Bull's Eye' Stamps of 1843	Dr. Hugo Goeggel
33	Ecuador - The First Issue 1865-1872	Dr. Hugo Goeggel
34	Colombia - Colonial Postal History 1514-1810	Dr. Hugo Goeggel
35	Colombia 1859-1864	Dr. Hugo Goeggel
36	Colombian Air Mail 1919-1930	Dr. Hugo Goeggel
37	The Postal History of Brazil 1606-1877	Everaldo Santos
38	Spain 1850-1853	José Alberto Barreras
39	Finland 1856-1874	Luis Alemany Indarte
40	Classic Peru 1857-1873	Julio Lugón Badaracco
41	Slesvig: From Danish Duchy 1625 to Plebiscite 1920	Chris King
42	Belgium - Medaillons 1849-1866	Patrick Maselis
43	Prussia	Rolf Dieter Jaretzky
44	Postal History of Hungary 1867-1871	Dr. Géza Homonnay
45	Square-Rigged Sailing Vessels	The Jonas Hällström
46	Volume 46: Denmark - Conscience, Conflict and Camps 1932-1949	Birthe King
47	Nepal	Dr. Wolfgang C. Hellrigl
48	Holy Land - Foreign Post Offices in Palestine 1852-1914	Itamar Karpovsky

Од 2006. године "Глобална филателистичка мрежа" објављује ексклузивне публикације EDITION D'OR, књиге које представљају најлепше колекције марака награђиване са Међународним великим златном или Гран При.

Колекционари чије монографије публикује EDITION D'OR су водећи филателисти данашњице. Последњих неколико година, представљање светских реткости укључује и филателистичка истраживања која су често остајала у сенци колекције. Приказивање колекција у EDITION D'OR је признање појединцу за филателистичко животно дело, које на овај начин постаје оставштина за будућност.

У елитном филателистичком друштву је и српски филателиста Предраг Антић чија је колекција "Кнежевина Србија" (Principality of Serbia) овековечена монографијом под редним бројем 31.

(Приредио В.Б.)

Проф. др Јован Величковић

ПРЕГЛЕД ПОШТАНСКИХ ТАРИФА У МЕЂУНАРОДНОМ ПОШТАНСКОМ САОБРАЋАЈУ (1992. – 1994.)

Интегрални преглед тарифа хиперинфлаторног периода Југославије проф. др Јована Величковића, уз редакцијске интервенције и допуне из ПТТ Музеја и архиве Службеног Гласника, Филателистички гласник објављује први пут верзију текста на српском језику уз сагласност Тање Ћирковић Величковић. Приказ приредио Владимир Милић.

1992-1994

Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
24.1.1992.	23	24	43	16	76
Авионска пошиљка	I – 4 V - 8	II - 5 VI - 9	III – 6 VII - 10	IV - 7	
10.2.1992.	40	43	77	30	137
Авионска пошиљка	I – 7 V - 14	II - 9 VI - 16	III – 11 VII - 18	IV - 13	
20.3.1992.	70	74	175	52	261
Авионска пошиљка	I – 12 V - 20	II - 14 VI - 24	III - 16 VII - 26	IV - 18	
20.4.1992.	160	170	405	120	601
Авионска пошиљка	I – 28 V - 46	II - 32 VI - 55	III - 37 VII - 60	IV - 41	
15.6.1992.	310	330	780	230	1160
Авионска пошиљка	I – 50 V - 90	II – 60 VI - 110	III - 70 VII - 120	IV - 80	

4. VII 1992. - деноминација 1:10 („једна нула“)

Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
20.7.1992.	55	60	140	40	210
Авионска пошиљка	I – 10 V - 15	II – 10 VI - 20	III – 15 VII - 20	IV - 15	
10.9.1992.	100	110	255	75	380
Авионска пошиљка	I – 20 V - 30	II – 20 VI - 35	III - 25 VII - 40	IV - 25	

Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
25.11.1992.	370	390	920	270	1360
Авионска пошиљка	I – 60 V - 110	II - 70 VI - 130	III - 80 VII - 140	IV - 100	
5.3.1993.	3 500	3 700	8 900	2 600	13 200
Авионска пошиљка	I – 600 V - 1000	II - 700 VI - 1200	III - 800 VII - 1300	IV - 900	
1.4.1993.	13 000	16 000	32 000	10 000	48 000
Авионска пошиљка	I – 2 000 V – 4 000	II – 2 500 VI – 4 500	III – 3 000 VII – 5 000	IV – 3 500	
16.4.1993.	25 000	28 000	56 000	20 000	84 000
Авионска пошиљка	I – 4 500 V – 7 000	II – 5 000 VI – 8 500	III – 5 500 VII – 9 500	IV – 6 500	
8.5.1993.	33 000	40 000	80 000	25 000	120 000
Авионска пошиљка	I – 6 000 V – 10 000	II – 7 000 VI – 11 000	III – 8 000 VII – 12 000	IV – 9 000	
12.6.1993.	220 000	267 000	534 000	167 000	802 000
Авионска пошиљка	I – 40 000 V – 67 000	II – 47 000 VI – 74 000	III – 53 000 VII – 80 000	IV – 60 000	
9.7. 1993.	770 000	934 000	1 868 000	584 000	2 805 000
Авионска пошиљка	I – 140 000 V – 234 000	II – 164 000 VI – 259 000	III – 185 000 VII – 280 000	IV – 210 000	
21.7.1993.	2 379 000	2 886 000	5 772 000	1 805 000	8 667 000
Авионска пошиљка	I – 433 000 V – 723 000	II – 507 000 VI – 800 000	III – 572 000 VII – 865 000	IV – 649 000	
7.8.1993.	10 700 000	13 000 000	26 000 000	8 100 000	39 100 000
Авионска пошиљка	I – 2 000 000 V – 3 300 000	II – 2 300 000 VI – 3 600 000	III – 2 600 000 VII – 3 900 000	IV – 2 900 000	
19.8.1993.*	58 850 000	71 500 000	143 000 000	44 550 000	215 050 000
Авионска пошиљка	I – 11 000 000 V – 18 150 000	II - 12 650 000 VI – 19 800 000	III – 14 300 000 VII – 21 450 000	IV – 15 950 000	
Ова тарифа је важила до 25. августа 1993., када је поново враћена тарифа од 7. августа 1993.					
11.9.1993.	80 000 000	96 000 000	192 000 000	60 000 000	288 000 000
Авионска пошиљка	I – 16 000 000 V – 24 000 000	II – 17 000 000 VI – 27 000 000	III – 19 000 000 VII – 29 000 000	IV – 21 000 000	
21.9.1993.	310 000 000	374 000 000	747 000 000	233 000 000	1 121 000 000
Авионска пошиљка	I – 62 000 000 V – 93 000 000	II – 66 000 000 VI – 105 000 000	III – 74 000 000 VII – 113 000 000	IV – 82 000 000	

1. X 1993. - деноминација 1:1 000 000 („шест нула“)					
Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
30.9.1993.	1 285	1 551	3 097	966	4 648
Авионска пошиљка	I – 257 V - 386	II - 274 VI - 435	III - 307 VII - 469	IV - 340	
16.10.1993.	12 850	15 510	30 970	9 660	46 480
Авионска пошиљка	I – 2 570 V – 3 860	II – 2 740 VI – 4 350	III – 3 070 VII – 4 690	IV – 3 400	
30.10.1993.	75 000	90 000	181 000	56 000	271 000
Авионска пошиљка	I – 15 000 V – 23 000	II - 16 000 VI – 26 000	III – 18 000 VII – 28 000	IV – 20 000	
6.11.1993.	241 000	289 000	581 000	180 000	870 000
Авионска пошиљка	I – 48 000 V – 74 000	II – 51 000 VI – 83 000	III – 58 000 VII – 90 000	IV – 64 000	
11.11.1993.	375 000	450 000	904 000	280 000	1 353 000
Авионска пошиљка	I – 75 000 V – 115 000	II – 79 000 VI – 129 000	III – 90 000 VII – 140 000	IV – 100 000	
26.11.1993.	5 620 000	6 750 000	13 560 000	4 200 000	20 295 000
Авионска пошиљка	I – 1 125 000 V – 1 725 000	II – 1 185 000 VI – 1 935 000	III – 1 350 000 VII – 2 100 000	IV – 1 500 000	
4.12.1993.	44 000 000	48 000 000	96 000 000	31 000 000	144 000 000
Авионска пошиљка	I – 8 000 000 V – 13 000 000	II – 9 000 000 VI – 15 000 000	III – 10 000 000 VII – 16 000 000	IV – 11 000 000	
13.12.1993.	152 000 000	166 000 000	332 000 000	100 000 000	493 000 000
Авионска пошиљка	I – 27 000 000 V – 45 000 000	II – 31 000 000 VI – 51 000 000	III – 34 000 000 VII – 55 000 000	IV – 38 000 000	
18.12.1993.	5 000 000 000	5 500 000 000	11 000 000 000	3 300 000 000	16 200 000 000
Авионска пошиљка	I – 390 000 000 V – 1 480 000 000	II – 1 020 000 000 VI – 1 680 000 000	III – 1 120 000 000 VII – 1 810 000 000	IV – 1 250 000 000	
25.12.1993.	60 000 000 000	70 000 000 000	140 000 000 000	40 000 000 000	200 000 000 000
Авионска пошиљка	I – 10 000 000 000 V – 17 000 000 000	II – 11 000 000 000 VI – 20 000 000 000	III – 14 000 000 000 VII – 22 000 000 000	IV – 16 000 000 000	

FAKES FORGERIES EXPERTS

1. I 1994. – деноминација 1:1 000 000 000 („девет нула“)					
Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
29.12.1993.	560	650	1 300	370	1 850
Авионска пошиљка	I – 90 V - 160	II -100 VI - 190	III - 130 VII - 200	IV - 150	
7.1.1994.	8 512	9 880	19 670	5 620	28 120
Авионска пошиљка	I – 1 370 V – 2 430	II – 1 520 VI – 2 890	III – 1 980 VII – 3 040	IV – 2 280	
13.1.1994.	170 000	200 000	400 000	110 000	550 000
Авионска пошиљка	I – 27 000 V – 45 000	II – 28 000 VI – 55 000	III – 37 000 VII – 60 000	IV – 43 000	
22.1.1994.	17 000 000	20 000 000	40 000 000	11 000 000	55 000 000
Авионска пошиљка	I – 2 700 000 V – 4 500 000	II – 2 800 000 VI – 5 500 000	III – 3 700 000 VII – 6 000 000	IV – 4 300 000	

24. I 1994. - нови динар					
Датум	Стандардно писмо	Писмо до 20 gr	Писмо до 100 gr	Дописница	Препорука/ Експрес до 20 gr
24.1.1994.	1,30	1,54	3,08	0,85	4,23
Авионска пошиљка	I – 0,21 V – 0,34	II – 0,22 VI – 0,43	III – 0,29 VII – 0,46	IV – 0,33	
11.2.1994.	0,94	1,12	2,24	0,62	3,06
Авионска пошиљка	I – 0,15 V – 0,25	II – 0,16 VI – 0,31	III – 0,21 VII – 0,33	IV – 0,24	
18.3.1994.	0,60	0,67	1,34	0,37	1,84
Авионска пошиљка	I – 0,09 V – 0,15	II – 0,10 VI – 0,19	III – 0,13 VII – 0,20	IV – 0,14	
21.6.1994.	0,50	0,60	1,20	0,33	1,66
Авионска пошиљка	I – 0,08 V – 0,14	II – 0,09 VI – 0,17	III – 0,11 VII – 0,19	IV – 0,13	

I зона - Европа	V зона – јужна Африка, Далеки исток
II зона – Блиски исток, северна Африка	VI зона – јужна Америка
III зона – централна Африка и Азија	VII зона – Аустралија и Пацифик
IV зона – северна и централна Америка	

Војислав Беговић

ПОШТА ПРИПАДНИКА ЈНА - УНЕФ У ЕГИПТУ (3)
нови прилози

Међународну границу од Рафе[1] надзирао је Југословенски извиђачки батаљон (The Yugoslav Reconnaissance Battalion) са седиштем у Ел Аришу (в. ФГ 16, "Трећа фаза"). Од Ел Ариша источно до залива Акаба на Црвеном мору, канадски авиони "Otters" из састава R.C.A.F. (смештени у Ел Аришу), имали су задатак помагања пустињским испоставама у којима су боравили припадници Југословенског одреда. Један мали гарнизон УНЕФ-а налазио се у Шарм-ел-Шеику, старој касарни египатске војске. Седиште УНЕФ-а било је у Гази, док је технички центар био у старом британском војном кампу у Рафи.

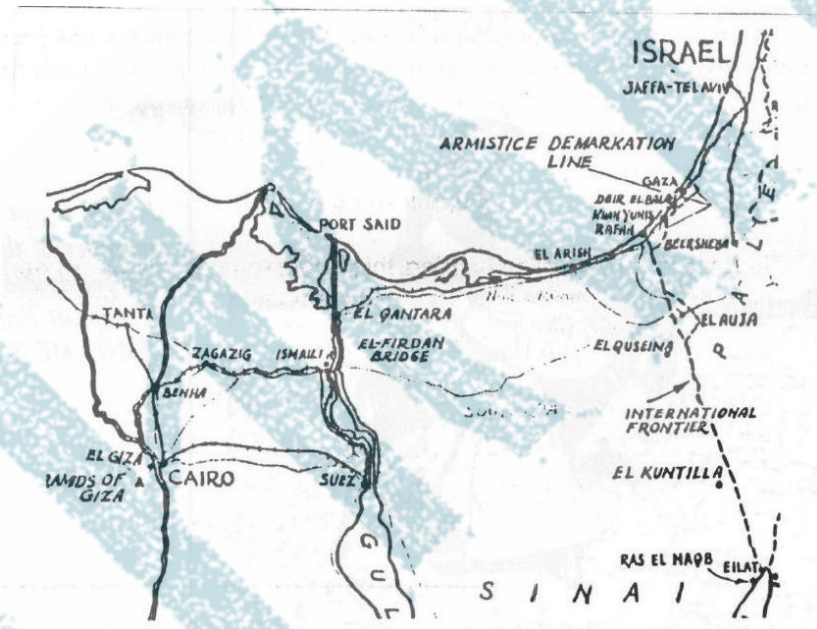

Сл. 1 Југословенски извиђачки батаљон имао је задатак извиђања дуж линије раздвајања.
Fig. 1 The extent of the area to be covered by UNEF called for highly mobile reconnaissance. This need was initially met by the Yugoslav People's Army, which provided a complete reconnaissance battalion.

Од почетка Суецке кризе (крај 1956.), снаге УНЕФ-а су патролирале дуж 117 миља дуге египатско-израелске границе на Синају и у Појасу Газе.

[110] Рафа (Rafah) - град у Појасу Газе

Прецизније говорећи, пут од Ел Ариша до Ел Кусеима и даље ка Ел Кунтили и Раселу (Рас Ел Нагб) дуг је преко 130 миља. Биле су то изоловане пустињске испоставе са југословенским војницима. Припадници Одреда налазили су се на египатској територији уз сагласност Египатске владе. На самом почетку, Југословенски контигент бројао је 580 припадника и био међу најбројнијим (одмах после Индијског и Канадског).

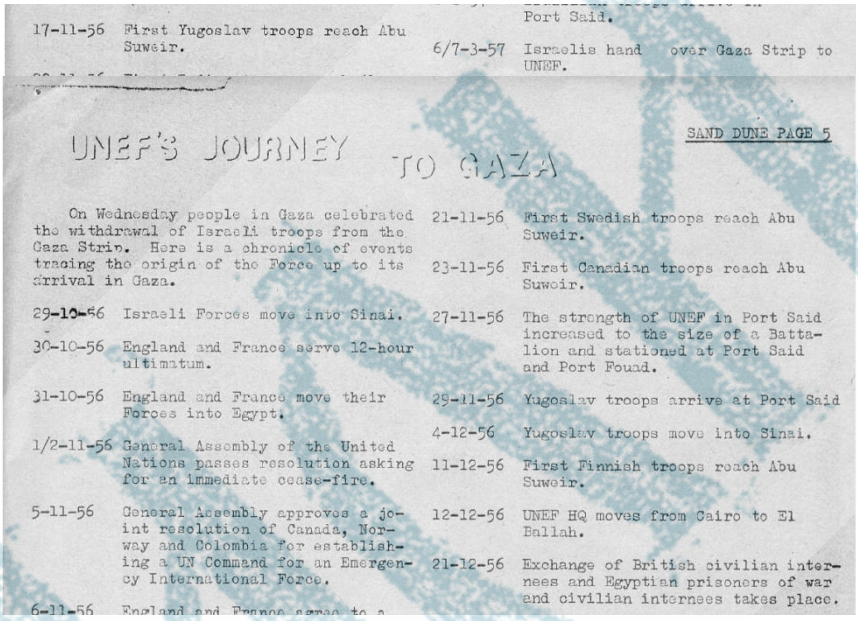

17-11-56 First Yugoslav troops reach Abu Suweir.

Port Said.

6/7-3-57 Israelis hand over Gaza Strip to UNEF.

SAND DUNE PAGE 5

UNEF'S JOURNEY TO GAZA

On Wednesday people in Gaza celebrated the withdrawal of Israeli troops from the Gaza Strip. Here is a chronicle of events tracing the origin of the Force up to its arrival in Gaza.

29-10-56 Israeli Forces move into Sinai.

30-10-56 England and France serve 12-hour ultimatum.

31-10-56 England and France move their Forces into Egypt.

1/2-11-56 General Assembly of the United Nations passes resolution asking for an immediate cease-fire.

5-11-56 General Assembly approves a joint resolution of Canada, Norway and Colombia for establishing a UN Command for an Emergency International Force.

6-11-56 England and France agree to a

21-11-56 First Swedish troops reach Abu Suweir.

23-11-56 First Canadian troops reach Abu Suweir.

27-11-56 The strength of UNEF in Port Said increased to the size of a Battalion and stationed at Port Said and Port Fouad.

29-11-56 Yugoslav troops arrive at Port Said

4-12-56 Yugoslav troops move into Sinai.

11-12-56 First Finnish troops reach Abu Suweir.

12-12-56 UNEF HQ moves from Cairo to El Ballah.

21-12-56 Exchange of British civilian internees and Egyptian prisoners of war and civilian internees takes place.

Сл. 2 The Sund Dune [2] у прегледу доласка УНЕФ трупа у Газу бележи датуме доласка југословенске преходнице у Абу Сувеир и трупа у Порт Саид, а потом на Синај

У "Одредском Веснику" налазимо податке о војним логорима припадника Југословенског Одреда у мировној мисији УНЕФ-а:
Ел Кусеима – водни логор; Ел Кунтила – водни логор; Рас Ел Нагб – водни логор (недалеко од Акабског залива); још јужније, Шарм Ел Шеик – водни логор.

Водни – гранични логори били су: Ел Батур, Ел Амр, Ел Кусеима, Ел Кунтила, Рас Ел Нагб, Марина, главни логор (Ел Ариш).

[211] Недељник. Издаје Команда УНЕФ. Излази у Гази

На релацији Ел Ариш – Каиро саобраћао је путнички воз.
Прелаз преко Суецког канала (за Каиро) налазио се код Ел Кантара.
Смене из Југославије су стизале бродовима у Порт Саид.
Овим подацима треба додати, да су летови RCAF канадске No. 115 ATU из Ел Ариша и Газе за Каиро, Бејрут, Порт Саид и Јерусалим, имали везу са трајектним саобраћајем. Вршили су, такође, превоз поште и потрепштина за изоловане испоставе у Синајској пустињи (Ел Куесима, Ел Кунтилла, Рас ел Накб и Шарм ел Шеик).

Сл. 3 Наши поштари пред поштом Југословенског одреда у Ел Аришу.
Војна пошта 6000 према својим задацима била је изменична пошта.
(Према забелешци на полеђини фотографије, снимљено 1963.)

Војна пошта 6000 према својим задацима била је изменична пошта.[3]

[3] У *Каталогу целина југословенских земаља,Том I, стр. 78, Београд 2000,* М.Р. Вуковић каже: "Посебна група војних пошта су **сабирне и главне сабирне поште**, врста **изменичних пошта** за међусобну и везу са цивилном поштанском мрежом у којима се врши прикупљање пошиљака из и дистрибуција за војне и редовне поште. По правилу немају шалтерску службу, а могу да буду део главне ВП и да користе њен жиг, или посебне поште са сопственим жиговима. Жигови имају форму поштанских (....) или **службених печата** као што је **Vojna pošta Br. 6000** за југословенски део мировних снага УН на Блиском истоку".

У свом раду "Хронологија ваздушне поште Југославије и аерофилателија"[4], Милан К. Ивановић на неколико места пише о организовању поштанске службе UNEF у Египту од 1956. до 1967. године. Ивановићев рад о пошти UNEF-а, поткрепљен сликама и коментарима пригодних коверата (издања "Југофилателије") ствара утисак да другог материјала није ни било, што свакако умањује поштански значај ове епизоде југословенске поштанске историје. Српски "Филателиста" у броју 3-4 за март-април 1959. године, први "отвара" ову тему чланком др Бранислава Новаковића "Пошта одреда ЈНА – УНЕФ у Египту. ПТТ Архив у броју 20 за 1976/77 годину доноси опсежан приказ рада Милана К. Ивановића "Војна пошта Југословенског одреда при снагама Уједињених нација (УНЕФ)".

(...) - Команда UNEF-а је одмах у почетку обезбедила јединствене аерограме (AIR LETTER) плаве боје, за потребе дописивање припадника "плавих шлемова" са својим породицама у домовини. Свакој команди посебних војних контингената у саставу UNEF-а, поверено је да организују своју војну пошту.[5]

Аерограм је био предштампан са линијама за упис адресе пошиљаоца укључујући и скраћеницу "UNEF". (сл. 4)

Дан Центра за мировне операције установљен је 2016. године као сећање на 17. новембар 1956. године када је на Синају искрцана претходница првог југословенског одреда, коју је чинило 44 припадника. Том мировном операцијом започело је учешће југословенских снага у мировним мисијама.

Свечаношћу у Центру за мировне операције Војске Србије 17 новембра 2016. обележен је јубилеј шест деценија од искрцавања првих мировњака са ових простора у оквиру УН снага 1956. године на Синају.

[4] ПТТ Архив бр. 20, Београд 1976/77

[5] Исто, стр. 72

Fig. 4 BPO 6000 Beograd: UNEF air letter
sent from El Arish to Belgrade (Ljubičić Collection)

Fig. 5 BPO 6000 Beograd: UNEF air letter with free mail postmark
sent from El Arish to Srbobran. (Ljubičić Collection)

На слици 4 приказан је уредно предат аерограм. На полеђини, текст који обајшњава употребу. (...) " у супротном писмо ће бити отпремљено обичном поштом (by ordinary mail)". Војна пошта Београд 6000 имала је и свој "кроз". У прегледаном материјалу, у адреси пошиљаоца, регистровао сам бројеве: 6000/2, 6000/5, 6000/6, 6000/20 . . .

1961. Мали коверат са УНЕФ меморандумом
(Из колекције Николе Љубичића)
1961. UNEF official letter with free mail postmark
(Ljubičić Collection)

Фрагмент полеђине писма са адресом пошиљаоца "Војна пошта 6000 Београд"
Back of the letter with the address of the sender "Military Post 6000 Belgrade" (BPO)
(Ljubičić Collection)

ОГЛАШАВАЊЕ
Филателистички гласник нуди могућност оглашавања сакупљачима.
Ваше огласе - манко листе (до 25 речи) можете доставити редакцији Филателистичког гласника на адресу: filatelisticki.glasnik@gmail.com
Цена огласа је 100 динара.

POŠTA ODREDA JNA
EGIPAT-UNEF

VOJNA POŠTA Br. 6000
Beograd
POŠTA ODREDA JNA
1956-1958
EGIPAT-UNEF

POŠTA ODREDA JNA
EGIPAT-UNEF

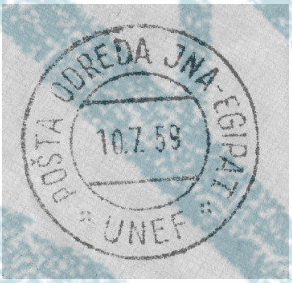
POŠTA ODREDA JNA-EGIPAT
10.7.59
UNEF

1956-1959
EGIPAT-UNEF

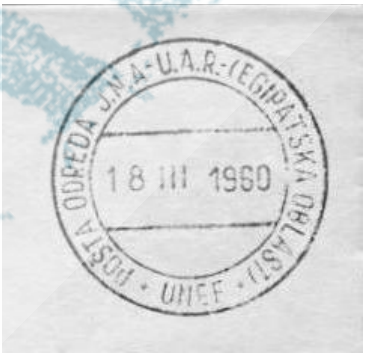
POŠTA ODREDA JNA-U.A.R.-(EGIPATSKA OBLAST)
18 III 1960
UNEF

ODRED JUGOSLOVENSKE NARODNE ARMIJE
1956
1961
UNEF-UAR-EGIPAT

POŠTA ODREDA JNA-U.A.R.-(EGIPAT)
X 1962
UNEF

1962

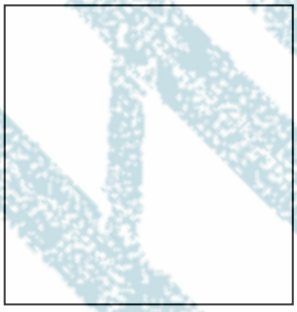

1967

Пригодни жигови замењени су средином 1959. године жиговима са покретним датумом
Commemorative postmarks were replaced in mind - 1959 by new numbered datestamps

На основу прегледаног материјала закључујем, да су до краја 1959. године на пошиљке писама отискивани пригодни жигови који су у централном делу имали годину успостављања мировне мисије (1956) и годину употребе жига (1957, 1958, 1959), са текстом "POŠTA ODREDA JNA EGIPAT-UNEF". Од средине(?) 1959. године у употребу се уводе поштански жигови са покретним датумом и измењеним текстом. У ПТТ Веснику нисам нашао решења о употреби ових жигова. Ово се може разумети ако се зна да су жигови били намењени за употребу на страној територији.

Контингент	Период
1.	новембар 1956 – мај 1957
2.	мај 1957 – новембар 1957
3.	новембар / децембар 1957 – мај / јуни 1958
4.	9. мај / 8. јуни 1958 - 13. новембар 1958
5.	5. новембар 1958 – мај 1959
6.	мај 1959 - новембар 1959
7.	новембар 1959 – мај 1960
8.	мај / јуни 1960 – новембар / децембар 1960
9.	новембар 1960 – мај 1961
10.	мај 1961 – новембар 1961
11.	новембар 1961 – мај 1962
12.	Јуни / јули 1962 – новембар / 8. децембар 1962
13.	9. новембар 1962 – јуни 1963
14.	мај 1963 – новембар 1963
15.	новембар 1963 – јуни 1964
16.	јуни 1964 – новембар 1964
17.	новембар 1964 – 17. јуни 1965
18.	јуни 1965 – 8. новембар 1965
19.	новембар 1965 – јуни 1966
20.	јуни 1966- новембар 1966
21.	5. новембар 1966 – 3. јуни 1967
22.	мај 1967 – јуни 1967

Команданти мировних снага (УНЕФ)

Nov. 1956 - Dec. 1959	Lieutenant-General E.L.M. Burns (Canada)
Dec. 1959 - Jan. 1964	Lieutenant-General P. S. Gyani (India)
Jan. 1964 - Aug. 1964	Major-General Carlos F. Paiva Chaves (Brazil)
Aug. 1964 - Jan. 1965	Colonel Lazar Mušicki (Yugoslavia)
Jan. 1965 - Jan. 1966	Major-General Syseno Sarmento (Brazil)
Jan. 1966 - June 1967	Major-General Indar J. Rikhye (India)

Преглед персонализованих поштанских марака издатих у 2016.

Сви подаци су објављени на основу информација добијених од корисника и уз њихову изричиту сагласност.

Актуелности у вези нових издања персонализованих поштанских марака пратите на сајту:

www.filatelija.rs

[133]

Датум уговора: 20. IV 2016.
Корисник: СО Апатин
Пошта: 25560 Апатин
Тираж: 1025
Мотив: Храм Сабора Светих Апостола у Апатину

Контакт: deni20@open.telekom.rs

напомена: 17. марка у табаку има ознаку цртача Јакше Влаховића; „ЈВ“

[134]

Датум уговора: 19. V 2016.
Корисник: Pharmanova d.o.o.
Пошта: 11141 Београд
Тираж: 1025
Повод: 25 година пословања

[135 I]
[135 II]

Датум уговора:
I - 27. X 2016.
II – 05. XII 2016.
Корисник: Удружење за одбрану ћирилице Добрица Ерић
Пошта: 11101 Београд
Тираж: I – 1025
II - 1025

Мотив: заштитни знак удружења

Разлике између I и II штампе

- Разлике у нијанси боје
- Различито гумирање
- Папир – код I штампе је папир беличаст, код II штампе је жућкаст
- Различита рефлексија под деловањем УВ лампе
  I штампа и II штампа

[136]

Датум уговора:
10. XI 2016.
Корисник: ФД Ариље
Пошта: 31230 Ариље
Тираж: 1025
Мотив: Свети Никола

[137]

Датум уговора:
16. XI 2016.
Корисник: Факултет за индустријски менаџмент
Пошта: 11101 Београд
Тираж: 1025
Повод: Заштитни знак факултета

[138]

Датум уговора:
16. XI 2016.

Корисник:
Институт за уметничку игру

Пошта:
11101 Београд

Тираж: 1025

Мотив: Заштитни знак института

[139]

Датум уговора:
25. XI 2016.

Корисник:
Канадска амбасада у Београду

Пошта: 11169 Београд

Тираж: 1025

Повод: 150 година Канаде

(Приредио В.М.)

ФИЛАТЕЛИСТИЧКА КОЛЕКТАНЕА

Филателистички гласник је у поседу збирке коју чини 66 ксерокс копија писама која је Евжен Дероко[1] слао колекционару марака Кнежевине Србије mr. ph Ђорђу Антићу[2]. Писма су датирана у периоду 3. јуни 1929 – 29. фебруар 1940. године. Садрже Дерокове одговоре на питања о поштанским маркама Кнежевине Србије које је Антић сакупљао. Од овог броја почињемо са објављивањем неких од писама из те збирке.

Serbia Principality 1866 second Belgrade print
Serbia Principality 1866 second Belgrade print

Господину Антићу

Сомбор

Г. Д. Хубер предао ми је од ваше стране два листа са маркама Кнеза Михаила на преглед и мишљење.

[1] Евжен Дероко 1860-1944. Бавио се проучавањем српских поштанских марака и развоја поштанског система у Србији.

[2] Mr. ph Ђорђе Антић (Сомбор, 1895 - 1991) апотекар, донатор, културни посленик, етнолог и историчар.

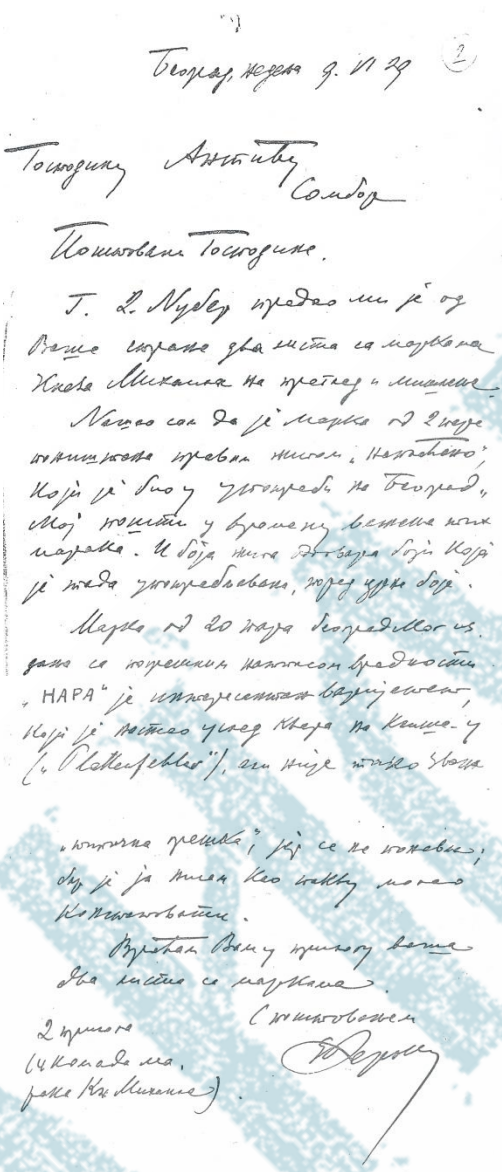

Нашао сам да је марка од 2 паре поништена правим жигом "НАПЛАЋЕНО", који је био у употреби на Београдској пошти у времену важења тих марака. И боја жига одговара боји која је тада употребљавана, поред црне боје.

Марка од 20 пара београдског издања са погрешним натписом вредности НАРА је интересантан варијетет, који је настао услед квара на клуше-у ("Plattenfehler") али није такозвана "типична грешка", јер се не понавља; бар је ја нисам као такву могао констатовати.

Враћам Вам у прилогу ваша два листа са маркама.

С поштовањем

П о т п и с

2 прилога
(2 комада марака Кн. Михаила)

(Приредио В.Б.)

ArGe Jugoslawien & Nf e.V. im BDPh
Die Balkanspezialisten & Posthistoriker inkl. Besetzungsausgaben

Kommentar, Stand 1982, Seite 270 f., 272 ff., 278).
председник: др Јан Улрих Клаус, email: **mail@janclauss.eu**

www.arge-jugoslawien.de

TABLE OF CONTENTS

EDITORIAL 3

MORE ABOUT SERBS IN CENTRAL POWERS' CAPTIVITY- Miodrag Vuković 5

WWI POW-MAIL [15] – VOJISLAV BEGOVIC 7

SERBIAN POWS AND CIS IN CENTRAL POWERS' CAPTIVITY APPENDIX- PROF. DR. MILAN RADOVANOVIC 15

SERBIAN REFUGEES AND GREEK POST OFFICE IN THESSALONIKI 1916 - 1918 - ALEXIOS PAPADOPOULOS (THESSALONIKI) 27

BULGARIAN POST OFFICES IN FYR MACEDONIA DURING BALKAN WARS 1912 – 1913 - Boncho Bonev (Sofia, Bulgaria) 30

LANACO - A GOOD EXAMPLE OF USING PPM FOR CORPORATE NEEDS MARKETING - Mag. Sci. Milos Trkulja 42

WE ASKED POST OF SERBIA (E-FILE) 44

NEW SERBIA STAMPS DECEMBAR 2016 – FEBRUAR 2017 46

„THE GLOBAL PHILATELIC NETWORK - EDITION D'OR 48

THE POSTAL INTERNATIONAL RATES OF YUGOSLAVIA 1992-1994 – Prof. Dr. Jovan Velickovic 50

LETTERS SENT FROM EGYPT TO YUGOSLAVIA DURING THE MISSION UNEF I - NEW CONTRIBUTIONS [3] - Vojislav Begović 54

ANNUAL REVIEW OF THE PERSONALIZED POSTAGE STAMPS OF SERBIA 63

PHILATELIC COLECTANEAA 64

Филателистички гласник је могуће купити у Клубу филателиста у Београду, улица Светог Саве 16-18/II, недељом од 9 до 14 часова

Испорука изван Београда: цена примерка је 350 динара+ 120 динара (поштарина и трошкови паковања)

Sending Filatelisticki glasnik abroad: Price is 4 EUR (one copy)+3 EUR (postage)

Miodrag R. Vuković

Serbian Military Postal System in Exile 1916 – 1918

Belgrade 2016

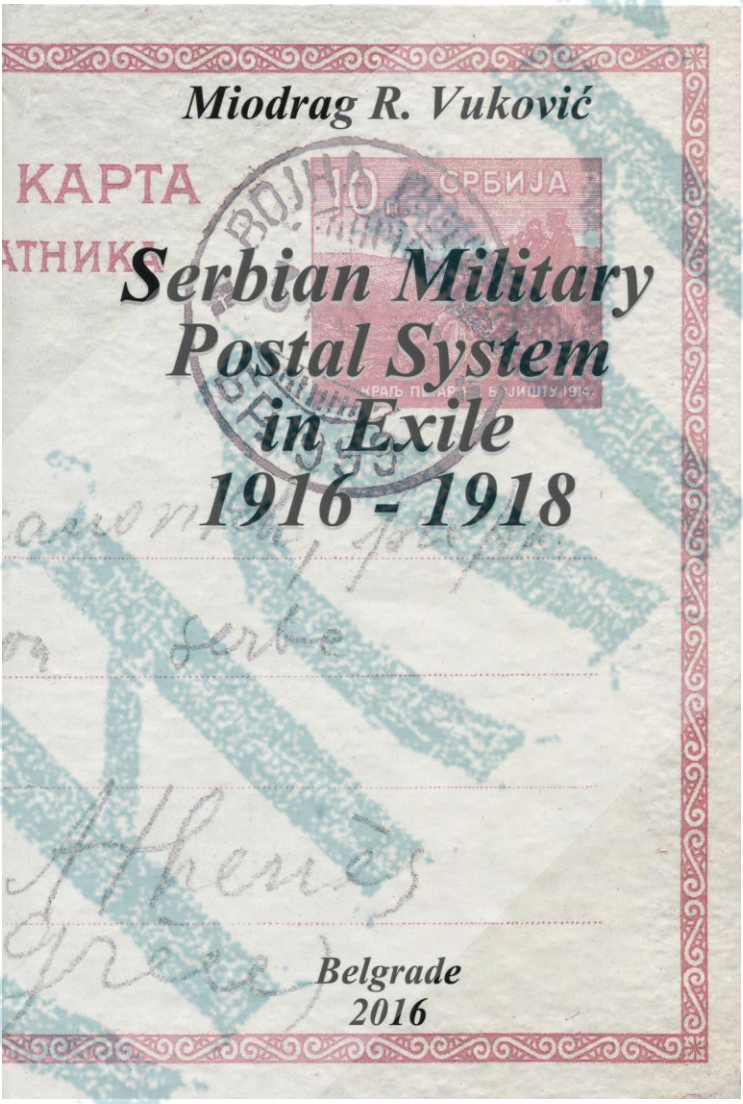

Издање на енглеском језику, тврди повез, 224 странеФормат: 160 x 240 mm
Штампа: пун колор на фином премазном папиру

Цена: 3000 динара

Књигу је могуће купити у клубу филателиста у Београду
или је поручити путем и-мејл адресе: **filatelisticki.glasnik@gmail.com**